

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 16ης Ιουνίου 2011 *

Στην υπόθεση T-199/08,

Ziegler SA, με έδρα τις Βρυξέλλες (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους J.-L. Lodomez και J. Lodomez, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον A. Bouquet και την O. Beynet, στη συνέχεια, από τους Bouquet και N. von Lingen,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή με αιτήματα την ακύρωση της αποφάσεως C(2008) 926 τελικό της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2008, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/38.543 — Υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων), και, επικουρικώς, την κατάργηση ή μείωση του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους Σ. Παπασάββα, προεδρεύοντα, N. Wahl και A. Dittrich (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: T. Weiler, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Απριλίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό

A — *Αντικείμενο της διαφοράς*

- ¹ Κατά την απόφαση C(2008) 926 τελικό της Επιτροπής, της 11ης Μαρτίου 2008, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 [ΕΚ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/38.543 — Υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων) (στο εξής: Απόφαση), της οποίας περίληψη δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 11ης Αυγούστου 2009 (ΕΕ C 188, σ. 16), η προσφεύγουσα,

Ziegler SA, μετείχε σε σύμπραξη στην αγορά υπηρεσιών διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο, με σκοπό τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών, την κατανομή της αγοράς και την καταστρατήγηση της διαδικασίας προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκθέτει ότι η σύμπραξη λειτούργησε για 19 περίπου έτη (από τον Οκτώβριο του 1984 έως τον Σεπτέμβριο του 2003). Τα μέλη της καθόριζαν τις τιμές που αναγράφονταν σε εικονικές προσφορές (στις επονομαζόμενες «προσφορές διευκολύνσεως», στο εξής: ΠΔ) προς τους πελάτες και αποζημιώνονταν μεταξύ τους για τις απορριφθείσες προσφορές μέσω ενός συστήματος οικονομικών αντισταθμίσεων (στο εξής: προμήθειες).

B — Προσφεύγουσα

- 2 Η προσφεύγουσα συστάθηκε με την επωνυμία Transports internationaux, Ziegler et Cie το 1908. Από το έτος 1981 φέρει την επωνυμία Ziegler και έλαβε το 1983 τον τύπο της ανώνυμης εταιρείας. Έως τον Δεκέμβριο του 2003, η δραστηριότητα των μετακομίσεων αποτελούσε τμήμα της προσφεύγουσας. Στις 11 Δεκεμβρίου 2003, το τμήμα μετακομίσεων της Ziegler αποτέλεσε αντικείμενο εισφοράς κλάδου δραστηριότητας στην εταιρεία Euro Time η οποία είναι μέλος του ομίλου Ziegler και της οποίας η επωνυμία τροποποιήθηκε σε Ziegler Relocation SA.
- 3 Η Ziegler είναι οικογενειακή επιχείρηση η οποία ανήκει, αφενός, σε φυσικά πρόσωπα που είναι στο σύνολό τους κατιόντες του ιδρυτή της επιχειρήσεως και, αφετέρου, σε δύο εταιρείες συμμετοχών οι οποίες συνδέονται επίσης με την οικογένεια Ziegler.
- 4 Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2006, η Ziegler πραγματοποίησε ίδιο κύκλο εργασιών ύψους 124 εκατομμυρίων ευρώ και ενοποιημένο κύκλο εργασιών μαζί με τις θυγατρικές της ύψους 244 420 326 ευρώ. Στον δικτυακό τόπο της εμφανίζεται ως εταιρεία συμμετοχών που διαχειρίζεται μεγάλο ευρωπαϊκό δίκτυο υλικοτεχνικής υποστηρίξεως (επονομαζόμενο «όμιλος»), το οποίο πραγματοποιεί κύκλο εργασιών ύψους σχεδόν 1,5 δισεκατομμυρίων ευρώ και απασχολεί περισσότερους από 4 000 εργαζομένους.

Γ — Διοικητική διαδικασία

- 5 Κατά την Απόφαση, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία αυτεπαγγέλτως, διότι είχε στη διάθεσή της πληροφορίες κατά τις οποίες ορισμένες βελγικές εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των διεθνών μετακομίσεων μετείχαν σε συμφωνίες οι οποίες θα μπορούσαν να εμπίπτουν στην απαγόρευση που προβλέπει το άρθρο 81 ΕΚ.
- 6 Ειδικότερα, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων [81 ΕΚ] και [82 ΕΚ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), πραγματοποιήθηκαν αιφνίδιοι έλεγχοι στις εγκαταστάσεις των εταιρειών Allied Arthur Pierre NV, Interdean NV, Transworld International NV και Ziegler τον Σεπτέμβριο του 2003. Κατόπιν των εν λόγω ελέγχων, η εταιρεία Allied Arthur Pierre υπέβαλε αίτηση με την οποία ζήτησε τη μη επιβολή ή τη μείωση του προστίμου, βάσει της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2002). Η Allied Arthur Pierre παραδέχθηκε τη συμμετοχή της στις συμφωνίες περί προμηθειών και περί ΠΔ, αποκάλυψε τους εμπλεκόμενους ανταγωνιστές, μεταξύ των οποίων συγκαταλεγόταν ένας άγνωστος μέχρι πρότινος στις υπηρεσίες της Επιτροπής ανταγωνιστής, και προσκόμισε έγγραφα τα οποία επιρρωννύουν τις προφορικές δηλώσεις της.
- 7 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), υποβλήθηκαν γραπτές αιτήσεις παροχής πληροφοριών στις επιχειρήσεις που εμπλέκονταν στις αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνίες, σε ανταγωνιστές και σε μια επαγγελματική οργάνωση. Στις 18 Οκτωβρίου 2006, εκδόθηκε και κοινοποιήθηκε σε πολλές εταιρείες η ανακοίνωση των αιτιάσεων. Όλοι οι αποδέκτες απάντησαν στο εν λόγω έγγραφο. Οι εκπρόσωποί τους, πλην των εκπροσώπων των εταιρειών Amertranseuro International Holdings Ltd, Stichting Administratiekantoor Portielje, Team Relocations Ltd και Trans Euro Ltd, προέβαλαν το δικαίωμά τους να έχουν πρόσβαση στα έγγραφα που περιείχε ο φάκελος της Επιτροπής, μια τέτοια δε πρόσβαση ήταν δυνατή μόνο στα γραφεία της Επιτροπής. Η πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα επετράπη για την περίοδο μεταξύ της 6ης και της 29ης Νοεμβρίου 2006. Η ακρόαση πραγματοποιήθηκε στις 22 Μαρτίου 2007.

- 8 Στις 6 Ιουλίου 2007, η Allied Arthur Pierre προσκόμισε συμπληρωματικές αποδείξεις σχετικά με τις συμφωνίες περί των ΠΔ και των προμηθειών που αφορούσαν τις εταιρείες Allied Arthur Pierre, Interdean και Ziegler από το έτος 1988. Στις 23 Αυγούστου 2007, κοινοποιήθηκε σε όλα τα μέρη «έκθεση των πραγματικών περιστατικών», η οποία επισήμαινε ότι η Επιτροπή προτίθετο να χρησιμοποιήσει τις αποδείξεις αυτές κατά των εταιρειών Allied Arthur Pierre, Interdean και Ziegler. Στο παράρτημα της εκθέσεως των πραγματικών περιστατικών, η Επιτροπή κοινοποίησε αντίγραφο των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων σε όλα τα μέρη που είχαν τη δυνατότητα να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους.
- 9 Η Επιτροπή εξέδωσε την Απόφαση στις 11 Μαρτίου 2008.

Δ — Απόφαση

- 10 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι αποδέκτες της Αποφάσεως, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, μετείχαν σε σύμπραξη στον τομέα των υπηρεσιών διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο ή ευθύνονται για την εν λόγω σύμπραξη. Οι μετέχοντες στη σύμπραξη προέβαιναν σε καθορισμό τιμών, κατανομή πελατών και καταστρατήγηση της διαδικασίας υποβολής προσφορών τουλάχιστον από το 1984 έως το 2003. Ως εκ τούτου, διέπραξαν ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ.
- 11 Κατά την Επιτροπή, στις οικείες υπηρεσίες συγκαταλέγονταν τόσο η μετακόμιση των αγαθών φυσικών προσώπων, ιδιωτών ή υπαλλήλων επιχειρήσεων ή δημοσίων οργανισμών, όσο και η μετακόμιση των αγαθών επιχειρήσεων ή δημοσίων οργανισμών. Αυτές οι μετακομίσεις είχαν ως κοινό χαρακτηριστικό το γεγονός ότι το Βέλγιο αποτελούσε τον τόπο αφετηρίας ή τον τόπο προορισμού τους. Λαμβανομένου, επίσης, υπόψη του γεγονότος ότι οι επίμαχες εταιρείες διεθνών μετακομίσεων ήταν στο σύνολό τους εγκατεστημένες στο Βέλγιο και ότι η δραστηριότητα της συμπράξεως ασκούνταν στο Βέλγιο, η Επιτροπή έκρινε ότι το Βέλγιο αποτελούσε το γεωγραφικό κέντρο της συμπράξεως.

- 12 Ο συνολικός κύκλος εργασιών των μετεχόντων στη σύμπραξη για τις υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο εκτιμήθηκε από την Επιτροπή στο ποσό των 41 εκατομμυρίων ευρώ για το έτος 2002. Υπολογίζοντας το μέγεθος του τομέα περίπου στο ποσό των 83 εκατομμυρίων ευρώ, η Επιτροπή καθόρισε το μερίδιο αγοράς που κατείχε το σύνολο των εμπλεκομένων επιχειρήσεων σε ποσοστό περίπου 50%.
- 13 Η Επιτροπή εκθέτει ότι η σύμπραξη είχε, μεταξύ άλλων, ως σκοπό τον καθορισμό και τη διατήρηση των τιμών σε υψηλά επίπεδα και την κατανομή της αγοράς ταυτοχρόνως ή διαδοχικώς με διάφορους τρόπους, όπως με συμφωνίες περί καθορισμού των τιμών, συμφωνίες περί κατανομής της αγοράς μέσω ενός συστήματος εικονικών προσφορών (ΠΔ) και συμφωνίες περί καθορισμού ενός συστήματος οικονομικών αντισταθμίσεων για τις απορριφθείσες προσφορές ή σε περίπτωση αποχής από τη διαδικασία υποβολής προσφορών (προμήθειες).
- 14 Η Επιτροπή εκτιμά ότι, μεταξύ του έτους 1984 και των αρχών της δεκαετίας του 90, η σύμπραξη λειτουργούσε ιδίως βάσει γραπτών συμφωνιών περί καθορισμού των τιμών. Παραλλήλως είχαν προβλεφθεί οι προμήθειες και οι ΠΔ. Η προμήθεια αποτελούσε κρυφό στοιχείο της τελικής τιμής που όφειλε να καταβάλει ο καταναλωτής χωρίς να λαμβάνει αντίστοιχη παροχή. Ειδικότερα, αντιπροσώπευε το χρηματικό ποσό το οποίο όφειλε η εταιρεία μετακομίσεων που συνήπτε τελικώς τη σύμβαση διεθνούς μετακομίσεως, στους ανταγωνιστές της οι οποίοι δεν είχαν συνάψει την εν λόγω σύμβαση, καίτοι είχαν επίσης υποβάλει προσφορά ή είχαν απόσχει από την οικεία διαδικασία. Επρόκειτο, συνεπώς, για ένα είδος οικονομικής αντισταθμίσεως για τις εταιρείες μετακομίσεων που δεν είχαν συνάψει τη σύμβαση. Τα μέλη της συμπράξεως τιμολογούσαν αμοιβαίως μεταξύ τους τις προμήθειες επί των απορριφθεισών προσφορών ή για τις προσφορές που δεν είχαν υποβάλει, προβάλλοντας εικονικές υπηρεσίες, και το ποσό των προμηθειών αυτών τιμολογούνταν στους πελάτες. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η πρακτική αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως έμμεσος καθορισμός τιμών για τις υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο.
- 15 Τα μέλη της συμπράξεως αυτής συνεργάζονταν επίσης για την υποβολή ΠΔ, με τις οποίες δημιουργούσαν στους πελάτες, ήτοι στους εργοδότες που πλήρωναν τις

δαπάνες μετακομίσεως, την εσφαλμένη πεποίθηση ότι μπορούσαν να επιλέξουν με κριτήρια στηριζόμενα στον ανταγωνισμό. Η ΠΔ ήταν μια εικονική προσφορά, την οποία υπέβαλε στον πελάτη ή στο πρόσωπο που επρόκειτο να μετακομίσει, μια εταιρεία μετακομίσεων η οποία δεν προτίθετο να διενεργήσει τη μετακόμιση. Με την υποβολή της ΠΔ, η εταιρεία μετακομίσεων που ήθελε να συνάψει τη σύμβαση (στο εξής: αιτούσα εταιρεία) ενεργούσε κατά τρόπο ώστε ο οργανισμός ή η επιχείρηση να λάβει πολλές προσφορές, είτε αμέσως είτε εμμέσως μέσω του προσώπου που επρόκειτο να μετακομίσει. Για τον σκοπό αυτό, η αιτούσα εταιρεία υποδείκνυε στους ανταγωνιστές της την τιμή, το ποσοστό ασφαλίσεως και τα έξοδα αποθηκεύσεως που έπρεπε να τιμολογήσουν για τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Η τιμή αυτή, ούσα μεγαλύτερη από την εκ μέρους της αιτούσας εταιρείας προτεινόμενη τιμή, αναγραφόταν ακολούθως στις ΠΔ. Κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι ο εργοδότης επιλέγει συνήθως την εταιρεία μετακομίσεων που υποβάλλει τη χαμηλότερη προσφορά, οι εμπλεκόμενες στην ίδια διεθνή μετακόμιση εταιρείες γνώριζαν, καταρχήν, εκ των προτέρων ποια εξ αυτών θα μπορούσε να συνάψει τελικώς τη σύμβαση για τη συγκεκριμένη μετακόμιση.

16 Επιπροσθέτως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τιμή που ζητούσε η αιτούσα εταιρεία μπορεί να ήταν μεγαλύτερη από την τιμή που θα είχε προτείνει διαφορετικά, διότι οι άλλες εμπλεκόμενες στην ίδια μετακόμιση εταιρείες είχαν υποβάλει ΠΔ με τιμές που τους είχε υποδείξει η αιτούσα εταιρεία. Για παράδειγμα, η Επιτροπή παραθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 233 της Αποφάσεως, εσωτερικό ηλεκτρονικό μήνυμα της Allied Arthur Pierre, της 11ης Ιουλίου 1997, στο οποίο επισημαίνεται ότι «ο πελάτης ζήτησε δύο [ΠΔ], μπορούμε συνεπώς να ζητήσουμε μεγαλύτερη τιμή». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διατείνεται ότι με την υποβολή ΠΔ στους πελάτες καταστρατηγούνταν η διαδικασία προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών, καθόσον οι αναγραφόμενες σε όλες τις προσφορές τιμές ήταν σκοπίμως μεγαλύτερες από την τιμή της αιτούσας εταιρείας, και οπωσδήποτε μεγαλύτερες από τις τιμές που θα ίσχυαν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

17 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι εν λόγω ρυθμίσεις ίσχυαν έως το 2003. Κατά την άποψη της Επιτροπής, αυτές οι σύνθετες δραστηριότητες είχαν τον ίδιο σκοπό, ήτοι τον καθορισμό των τιμών, την κατανομή της αγοράς και, ως εκ τούτου, τη νόθευση του ανταγωνισμού.

18 Τελικώς, η Επιτροπή εξέδωσε την Απόφαση, της οποίας το άρθρο 1 έχει ως εξής:

«Οι ακόλουθες επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 81 παράγραφος 1, [ΕΚ] καθορίζοντας άμεσα ή έμμεσα τις τιμές για υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο, κατανέμοντας τμήμα της αγοράς αυτής και καταστρατηγώντας τη διαδικασία υποβολής προσφορών κατά τις αναφερόμενες κατωτέρω χρονικές περιόδους:

[...]

ι) Η [Ziegler], από 4 Οκτωβρίου 1984 έως 8 Σεπτεμβρίου 2003.»

19 Για τον λόγο αυτό, με το άρθρο 2, στοιχείο η', της Απόφασης, η Επιτροπή επέβαλε στην προσφεύγουσα πρόστιμο ύψους 9,2 εκατομμυρίων ευρώ.

20 Για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, η Επιτροπή εφάρμοσε, με την Απόφαση, τη μεθοδολογία που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές της για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006).

21 Στις 24 Ιουλίου 2009, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2009) 5810 τελικό, με την οποία τροποποίησε την Απόφαση σχετικά με την αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήσαν δύο άλλοι αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 22 Η προσφεύγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 3 Ιουνίου 2008, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 23 Με διάταξη της 15ης Ιανουαρίου 2009, στην υπόθεση T-199/08 R, Ziegler κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση της προσφεύγουσας περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων για την αναστολή εκτέλεσως του άρθρου 2, στοιχείο η', της Αποφάσεως. Με διάταξη της 30ής Απριλίου 2010, στην υπόθεση C-113/09 P(R), Ziegler κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως της προσφεύγουσας κατά της διατάξεως αυτής.
- 24 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία καθώς και να θέσει ορισμένες ερωτήσεις στην Επιτροπή και να της ζητήσει να προσκομίσει έγγραφα, τα οποία αυτή προσκόμισε εμπροθέσμως. Επιπροσθέτως, με διάταξη της 9ης Μαρτίου 2010, το Γενικό Δικαστήριο υποχρέωσε την Επιτροπή να προσκομίσει το εμπιστευτικό κείμενο της Αποφάσεως. Το έγγραφο αυτό δεν κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα. Εκτιμώντας, κατόπιν εξετάσεως των εμπιστευτικών χωρίων, ότι το έγγραφο αυτό δεν περιείχε πληροφορίες που να είναι αναγκαίες για την επίλυση της διαφοράς, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να μην το περιλάβει στη δικογραφία και το επέστρεψε στην Επιτροπή.
- 25 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 27ης Απριλίου 2010.

26 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να ακυρώσει την Απόφαση·
- επικουρικώς, να καταργήσει το επιβληθέν πρόστιμο·
- όλως επικουρικώς, να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του προστίμου αυτού·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

27 Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει με διάταξη την Επιτροπή να καταθέσει τον πλήρη διοικητικό φάκελο στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου.

28 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 29 Η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους που σκοπούν στην ακύρωση της Αποφάσεως και τέσσερις επικουρικούς λόγους που σκοπούν στην κατάργηση ή μείωση του προστίμου.

A — Λόγοι που σκοπούν στην ακύρωση της Αποφάσεως

1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 30 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο ορισμός της αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή είναι πολύ περιορισμένος. Δέχεται μεν ότι οι «υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων από και προς το Βέλγιο» δεν είναι εναλλάξιμες με τις «διεθνείς μετακομίσεις» όσον αφορά τη ζήτηση, αλλά διατείνεται ότι υπάρχει εναλλαξιμότητα όσον αφορά την προσφορά. Η Επιτροπή δεν μπορούσε, συνεπώς, να περιορίσει την αγορά περιλαμβάνοντας μόνο τις εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες «διεθνών μετακομίσεων από και προς το Βέλγιο», αλλά όφειλε να λάβει υπόψη όλες τις εταιρείες που παρέχουν «υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων», ανεξαρτήτως του τόπου εγκαταστάσεώς τους. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι η ισχυρή παρουσία αλλοδαπών εταιρειών στη βελγική αγορά καταδεικνύει ότι η αγορά δεν μπορεί να περιορισθεί γεωγραφικά μόνο στο Βέλγιο.

- 31 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι υπερεκτίμησε τον κύκλο εργασιών των εταιρειών που δραστηριοποιούνταν στην αγορά και, κατ' επέκταση, το μέγεθος της αγοράς. Υποστηρίζει ότι για την ορθή εκτίμηση του πραγματοποιηθέντος κύκλου εργασιών από τις εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των διεθνών μετακομίσεων είναι αναγκαία η διάκριση μεταξύ του κύκλου εργασιών από υπεργολαβίες στο πλαίσιο διεθνούς μετακόμισης και του κύκλου εργασιών της εταιρείας που ελέγχει μια διεθνή μετακόμιση. Κατά την προσφεύγουσα, για τον καθορισμό του κύκλου εργασιών των εμπλεκόμενων εταιρειών, του συνολικού μεγέθους της αγοράς και των μεριδίων που κατείχαν οι εν λόγω επιχειρήσεις στην αγορά έπρεπε να ληφθεί υπόψη μόνον ο κύκλος εργασιών διεθνών μετακομίσεων που πραγματοποίησε μια εταιρεία ως «ελέγχουσα εταιρεία». Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη το επιχείρημα αυτό και αφαίρεσε το εν λόγω μέρος του κύκλου εργασιών κατά τον υπολογισμό του προστίμου. Για τους λόγους αυτούς, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι ο κύκλος εργασιών της το έτος 2002 ανήλθε μόνο στο ποσό των 2 897 000 ευρώ αντί του ποσού των 4 114 500 ευρώ.
- 32 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν απέδειξε τον αισθητό επηρεασμό των συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών, καθόσον δεν επιτεύχθηκε το όριο των 40 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπει η «ανακοίνωση De Minimis». Διατείνεται δε ότι πολλές εταιρείες δήλωσαν ότι οι εκτιμήσεις τους ήταν κατά προσέγγιση και ότι ήταν σημαντικό, για να μην περιληφθεί στην εκτίμηση δύο φορές ο ίδιος κύκλος εργασιών, να αφαιρεθεί από τον δηλωθέντα κύκλο εργασιών το μέρος που πραγματοποιήθηκε από υπεργολαβίες. Με το υπόμνημα απαντήσεως, προσθέτει ότι δεν επιτεύχθηκε ούτε το όριο του 5% όσον αφορά το ποσοστό των μεριδίων που κατείχαν οι οικείες επιχειρήσεις στην αγορά. Εν πάση περιπτώσει, τα τεκμήρια που προβλέπει η εν λόγω ανακοίνωση δεν αρκούν για την απόδειξη του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου.
- 33 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η σύμπραξη είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται ο ορισμός της σχετικής αγοράς, στον οποίο δεν προέβη η Επιτροπή, και η σχετική επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας είναι αλυσιτελής. Επιπροσθέτως, το επιχείρημα που αντλείται από τον ορισμό της αγοράς είναι αλυσιτελές στο μέτρο που, ακόμη και αν επιβαλλόταν ο ορισμός της αγοράς και ο ορισμός αυτός ήταν ευρύτερος, τούτο δεν θα συνεπαγόταν την

ακύρωση της Αποφάσεως, διότι η ύπαρξη της συμπράξεως δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα.

- 34 Επαλλήλως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας είναι αβάσιμη. Το γεγονός ότι αλλοδαποί επιχειρηματίες μπορούν να ανταγωνισθούν τις βελγικές εταιρείες για μετακομίσεις από ή προς το Βέλγιο και το γεγονός της ισχυρής παρουσίας αλλοδαπών εταιρειών στην εν λόγω αγορά δεν αναιρούν τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι το γεωγραφικό κέντρο της συμπράξεως ήταν το Βέλγιο.
- 35 Όσον αφορά το μέγεθος της αγοράς, η Επιτροπή εκθέτει ότι, σε περίπτωση που τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας αφορούν την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό, σύμφωνα με το άρθρο 81, παράγραφος 1, [ΕΚ] (*de minimis*) (ΕΕ 2001, C 368, σ. 13), τα επιχειρήματα αυτά είναι αλυσιτελή, διότι οι ιδιαίτερος σοβαροί περιορισμοί, όπως ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή των αγορών, απαγορεύονται πάντοτε ανεξαρτήτως του μεριδίου που κατέχουν οι οικείες επιχειρήσεις στην αγορά.
- 36 Σε περίπτωση που η προσφεύγουσα αναφέρεται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 [ΕΚ] και 82 [ΕΚ] (ΕΕ 2004, C 101, σ. 81, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2004), τα επιχειρήματά της είναι επίσης αβάσιμα, αν όχι αλυσιτελή. Η Επιτροπή εκθέτει, ειδικότερα, ότι το αρνητικό τεκμήριο της παραγράφου 52 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004 παραπέμπει σε δύο σωρευτικώς απαιτούμενες προϋποθέσεις, ήτοι σε κύκλο εργασιών ύψους τουλάχιστον 40 εκατομμυρίων ευρώ και σε μερίδια αγοράς ποσοστού τουλάχιστον 5%. Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν συνέτρεχε καμία από τις εν λόγω δύο προϋποθέσεις. Εξάλλου, το θετικό τεκμήριο της παραγράφου 53 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004 προβλέπει, στην περίπτωση συμφωνίας δυνάμενης εκ της φύσεώς της να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, ότι αρκεί να συντρέχει μία μόνο εκ των δύο διαζευκτικώς προβλεπομένων προϋποθέσεων.

- 37 Στο στάδιο της ανταπαντήσεως, η Επιτροπή προσθέτει ότι για να θεμελιώσει τον επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών στηρίχθηκε, επίσης, στον διασυννοριακό χαρακτήρα των μετακομίσεων και αμφισβητεί το παραδεκτό του επιχειρήματος που προβλήθηκε με το υπόμνημα απαντήσεως, κατά το οποίο δεν επιτεύχθηκε, εν προκειμένω, το όριο του 5%.
- 38 Η Επιτροπή υποστηρίζει, εξάλλου, ότι κατά την εκτίμηση της οικονομικής αξίας του τομέα, περιελήφθη ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε από υπεργολαβίες. Υπογραμμίζει ότι χρησιμοποίησε δύο μεθόδους για την εκτίμηση του μεγέθους του επίμαχου τομέα, οι οποίες αμφότερες κατέληξαν σε αξία ύψους 83 εκατομμυρίων ευρώ και, συνεπώς, σε συνολικό μερίδιο αγοράς ποσοστού 50%. Αντιθέτως, κατά τον υπολογισμό της αξίας των πωλήσεων που έπρεπε να ληφθούν υπόψη ως βάση για τον υπολογισμό των προστίμων, η Επιτροπή δέχθηκε, για όλους τους μετέχοντες, να αποκλείσει τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν από υπεργολαβίες.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 39 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως έχει τρία σκέλη, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού διότι είναι αλληλένδετα. Συγκεκριμένα, το πρώτο σκέλος αφορά τον ορισμό της αγοράς και το δεύτερο το μέγεθος της επίμαχης αγοράς καθώς και τα μερίδια αγοράς των οικείων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα αμφισβητεί, με το τρίτο σκέλος, τη διαπίστωση της Επιτροπής περί αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.
- 40 Καταρχάς, πρέπει να εξετασθεί το επιχείρημα της Επιτροπής, κατά το οποίο είναι αλυσιτελείς οι αιτιάσεις που αντλούνται από εσφαλμένο ορισμό της επίμαχης αγοράς, εσφαλμένη εκτίμηση του μεγέθους της και των μεριδίων αγοράς των οικείων επιχειρήσεων.

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 41 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά τη νομολογία, ο ορισμός της σχετικής αγοράς δεν απαιτείται σε περίπτωση προδήλων περιορισμών του ανταγωνισμού. Δεδομένου ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η σύμπραξη είχε όντως ως αντικείμενο κατάφωρους περιορισμούς του ανταγωνισμού, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι δεν απαιτείτο ο ορισμός της οικείας αγοράς και ότι είναι, κατά συνέπεια, αλυσιτελής η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 42 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.
- 43 Ασφαλώς, για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει ότι εκ των συμφωνιών ή πρακτικών που έχουν ως αντικείμενο την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού επήλθαν όντως αντίθετα προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αποτελέσματα (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1966, 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 363, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-143/89, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-917, σκέψη 30, η οποία επικυρώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4411, σκέψεις 12 έως 15).
- 44 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ δεν εφαρμόζεται αν η σύμπραξη δεν επηρεάζει «αισθητά» τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές ή τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, μια συμφωνία εκφεύγει της απαγορεύσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, όταν περιορίζει τον ανταγωνισμό ή επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μόνο σε ασήμαντο βαθμό (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, LTM, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313, της 9ης Ιουλίου 1969, 5/69, Völk, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 91, σκέψη 7, και της 28ης Απριλίου 1998, C-306/96, Javico, Συλλογή 1998, σ. I-1983, σκέψεις 12 και 17· απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 2003, T-213/00, CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-913, σκέψη 207).

- 45 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση ορισμού της αγοράς σε απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 81 ΕΚ όταν, ελλείψει ενός τέτοιου ορισμού, είναι αδύνατο να καθοριστεί αν η συγκεκριμένη συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 2000, T-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. ΙΙ-2707, σκέψη 230).
- 46 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με τις εν λόγω προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ, καθόσον ο ορισμός και το μέγεθος της αγοράς καθώς και τα μερίδια αγοράς είναι απλώς και μόνον, κατ' ουσίαν, προαπαιτούμενα (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 21ης Φεβρουαρίου 1995, T-29/92, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-289, σκέψη 75).
- 47 Από το δικόγραφο της προσφυγής δεν προκύπτει, εντούτοις, σαφώς, όσον αφορά τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού, ότι η προσφεύγουσα προτίθεται να προβάλει σχετική αιτίαση διότι, πλην μιας απλής αναφοράς στην απόφαση Völk, παρατεθείσα στη σκέψη 45, στο πλαίσιο του πρώτου επικουρικού λόγου ακυρώσεως, δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ του αισθητού περιορισμού του ανταγωνισμού και του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι έχει προβληθεί αιτίαση αντλούμενη από παράβαση του κανόνα *de minimis*, η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη, δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο απαιτεί εμπεριστατωμένη αμφισβήτηση.
- 48 Όσον αφορά τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, η προσφεύγουσα συγχέει μάλλον μερικές φορές την ανακοίνωση *de minimis* με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2004. Εντούτοις, είναι σαφές ότι, στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, καίτοι κάνει λόγο για «ανακοίνωση *De Minimis*», εννοεί στην πραγματικότητα τις κατευθυντήριες γραμμές 2004. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε ρητώς το γεγονός ότι η Επιτροπή απέδειξε τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών (σκέψη 32 ανωτέρω). Για τον λόγο αυτό, πρέπει να απορριφθεί η άποψη της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα προέβαλε νέο επιχειρήμα

με το υπόμνημα απαντήσεώς της, διότι η αναφορά στο όριο του 5% στο υπόμνημα απαντήσεως συνιστά απλώς περαιτέρω ανάπτυξη προβληθέντος λόγου και όχι προβολή νέου λόγου ακυρώσεως.

- 49 Με την Απόφαση, η Επιτροπή, προκειμένου να αποδείξει τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, στηρίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2004, οι οποίες προβλέπουν τα κατώτατα όρια για τα μερίδια αγοράς και τον συνολικό κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Κατά την παράγραφο 55 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, η εφαρμογή του προβλεπομένου στις παραγράφους 52 και 53 ορίου του 5% των μεριδίων αγοράς προϋποθέτει τον προηγούμενο καθορισμό της οικείας αγοράς.
- 50 Κατά συνέπεια, οι αιτιάσεις που αντλούνται από εσφαλμένο ορισμό της οικείας αγοράς και εσφαλμένη εκτίμηση του μεγέθους της και των μεριδίων που κατέχουν οι οικείες επιχειρήσεις στην εν λόγω αγορά δεν είναι αλυσιτελείς, στο μέτρο που παραπέμπουν στην εκτίμηση περί αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών και ειδικότερα στο όριο του 5%. Το συμπέρασμα αυτό δεν τίθεται εν αμφιβόλω από το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε την ύπαρξη της συμπράξεως, διότι στην εν λόγω παραδοχή δεν περιλαμβάνεται η παραδοχή του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου από τη σύμπραξη αυτή. Επιπροσθέτως, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, το γεγονός ότι δεν συντρέχει αισθητός επηρεασμός του εμπορίου, ο οποίος αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, συνεπάγεται την ακύρωση της Αποφάσεως λόγω αναρμοδιότητας της Επιτροπής.

Επί του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών

- 51 Με την αιτιολογική σκέψη 373 της Αποφάσεως, η Επιτροπή εκτιμά ότι, κατά τις κατευθυντήριες γραμμές του 2004, τα αποτελέσματα των συμφωνιών μπορούν να θεωρηθούν κατά τεκμήριο αισθητά, διότι το σύνολο των μεριδίων αγοράς των επίμαχων εταιρειών μετακομίσεων υπερβαίνει το 5% της αγοράς των υπηρεσιών διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο και ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησαν τα μέρη από τις οικείες υπηρεσίες υπερβαίνει τα 40 εκατομμύρια ευρώ. Εν προκειμένω, οι επίμαχες εταιρείες μετακομίσεων πραγματοποίησαν το 2002 κύκλο εργασιών άνω

των 41 εκατομμυρίων ευρώ και το σύνολο των μεριδίων που κατείχαν στην αγορά ανερχόταν σε ποσοστό περίπου 50%. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή διατείνεται με το υπόμνημα ανταπαντήσεως ότι, στην αιτιολογική σκέψη 372 της Απόφασης, στηρίζεται επίσης στον διασυνοριακό χαρακτήρα των μετακομίσεων για να αποδείξει ότι επηρεάστηκε το εμπόριο. Πρέπει, συνεπώς, να εξετασθεί αν η Επιτροπή απέδειξε, με την Απόφαση, τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.

— Επί του διασυνοριακού χαρακτήρα

- 52 Όσον αφορά, καταρχάς, τον διασυνοριακό χαρακτήρα των επίμαχων μετακομίσεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο εν λόγω χαρακτήρας, ο οποίος δεν αμφισβητείται, δεν μπορεί αυτός καθ'αυτός να αποδείξει τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.
- 53 Ειδικότερα, αν κάθε διασυνοριακή συναλλαγή μπορούσε αυτομάτως να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η έννοια του αισθητού επηρεασμού που αποτελεί προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, απορρέουσα από τη νομολογία, θα ήταν κενή περιεχομένου. Συναφώς, η Επιτροπή αναγνώρισε εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι ακόμη και στις περιπτώσεις εξ αντικειμένου παραβάσεων, είναι αναγκαίο η παράβαση να μπορεί να επηρεάσει αισθητώς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Τούτο προκύπτει, εξάλλου, και από τις κατευθυντήριες γραμμές του 2004, διότι το θετικό τεκμήριο που προβλέπει η παράγραφος 53 ισχύει μόνο στις περιπτώσεις συμφωνιών ή πρακτικών που μπορούν, εκ της φύσεώς τους, να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.
- 54 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επικαλέστηκε, εντούτοις, την απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Οκτωβρίου 1987, 311/85, *Vereniging van Vlaamse Reisbureaus* (Συλλογή 1987, σ. 3801), για να τεκμηριώσει την άποψή της, κατά την οποία ο διασυνοριακός χαρακτήρας των μετακομίσεων αρκεί από μόνος του για τη θεμελίωση της αρμοδιότητάς της. Επιβάλλεται, εντούτοις, η διαπίστωση ότι η εν λόγω απόφαση, και ιδίως η σκέψη 18, δεν πραγματεύεται το ζήτημα του αισθητού

επηρεασμού του εμπορίου. Πράγματι, ο όρος αυτός δεν περιέχεται στην ανωτέρω απόφαση.

- 55 Εν πάση περιπτώσει, η Απόφαση δεν περιέχει καμία αιτιολογία στηριζόμενη αποκλειστικώς στον διασυνοριακό χαρακτήρα των επίμαχων μετακομίσεων. Ειδικότερα, τόσο από το γράμμα όσο και από το περιεχόμενό της προκύπτει ότι η αιτιολογική σκέψη 372 της Αποφάσεως, η οποία δεν μνημονεύει την προπαρατεθείσα στη σκέψη 54 απόφαση van Vlaamse Reisbureaus, δεν σκοπεί να αποδείξει τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου.

— Επί του ορίου των 40 εκατομμυρίων ευρώ

- 56 Όσον αφορά το όριο των 40 εκατομμυρίων ευρώ, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι υπερεκτίμησε τον συνολικό κύκλο εργασιών των μετεχόντων στη σύμπραξη.
- 57 Δεχόμενο σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα προκειμένου η προσφεύγουσα να είναι πλήρως σε θέση να αμφισβητήσει το ποσό αυτό. Η Επιτροπή προσκόμισε τις μη εμπιστευτικού χαρακτήρα απαντήσεις των λοιπών αποδεκτών της Αποφάσεως επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων καθώς και τις απαντήσεις τους επί των αιτήσεων της παροχής πληροφοριών. Εντούτοις, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι δεν αντλούσε κανένα επιχείρημα από τα έγγραφα που υπέβαλε η Επιτροπή. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ήταν ορθή η άποψη της Επιτροπής σχετικά με την υπεργολαβία, το ποσό των πωλήσεων θα εξακολουθούσε να είναι κατώτερο του ορίου των 40 εκατομμυρίων ευρώ και τούτο λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως C(2009) 5810 (σκέψη 21 ανωτέρω), περί μειώσεως του ενοποιημένου κύκλου εργασιών κατά ποσό άνω των 600 000 ευρώ.

- 58 Πρέπει, εντούτοις, να γίνει δεκτό ότι είναι βάσιμα τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αντλούνται από την αναγκαιότητα διακρίσεως μεταξύ του κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται από υπεργολαβίες και του κύκλου εργασιών εταιρείας που έχει τον έλεγχο μιας διεθνούς μετακομίσεως. Συγκεκριμένα, για να μην περιληφθεί δύο φορές ο ίδιος κύκλος εργασιών στον υπολογισμό των οικείων πωλήσεων, είναι αναγκαίο να αφαιρεθεί από τον πραγματοποιηθέντα κύκλο εργασιών στο πλαίσιο παροχής των επίμαχων υπηρεσιών ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε από υπεργολαβίες. Διαφορετικά, ο κύκλος εργασιών που αφορά την ίδια μετακόμιση θα περιληφθεί, αφενός, στον κύκλο εργασιών της εταιρείας που ελέγχει την παρεχόμενη υπηρεσία και, αφετέρου, στον κύκλο εργασιών του υπεργολάβου. Επιπροσθέτως, οι κύκλοι εργασιών από υπεργολαβίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί στην αγορά υπηρεσιών μετακομίσεως που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή.
- 59 Είναι, εξάλλου, πειστική η εξήγηση που παρέσχε η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 530 της Αποφάσεως, για να δικαιολογήσει την επιλογή της να μη συμπεριλάβει τις εν λόγω πωλήσεις κατά τον υπολογισμό του προστίμου. Εντούτοις, δεν μπορεί να εξηγηθεί γιατί έπρεπε να περιληφθεί δύο φορές ο ίδιος κύκλος εργασιών για την εκτίμηση του μεγέθους της αγοράς προκειμένου να καθορισθεί αν υφίσταται αισθητός επηρεασμός του εμπορίου. Η εκτίμηση αυτή και η εκτίμηση του συνολικού κύκλου εργασιών των μετεχόντων στη σύμπραξη είναι, συνεπώς, προδήλως εσφαλμένες.
- 60 Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από τις απαντήσεις της Επιτροπής στις γραπτές και προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου.
- 61 Η Επιτροπή επιχείρησε, πρώτον, να αντλήσει επιχείρημα από την παράγραφο 54 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004. Εντούτοις, η διάταξη αυτή απλώς αποκλείει τις πωλήσεις μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου, αλλά ουδόλως αφορά την περίπτωση της υπεργολαβίας. Δεν μπορεί, μεταξύ άλλων, να στηρίξει το επιχείρημα *a contrario* που προφανώς προβάλλει η Επιτροπή.
- 62 Δεύτερον, η Επιτροπή υποστήριξε, με την γραπτή απάντησή της, ότι η προσέγγισή της δεν καταλήγει «απαραιτήτως» σε διπλό υπολογισμό της ίδιας μετακομίσεως, διότι, αφενός, ορισμένοι Βέλγοι μεταφορείς δεν μετείχαν στη σύμπραξη και, αφετέρου,

σε ορισμένες περιπτώσεις η υπεργολαβία γινόταν για λογαριασμό αλλοδαπών μεταφορέων. Η Επιτροπή παραδέχεται, συνεπώς, σιωπηρώς ότι στις λοιπές περιπτώσεις η εν λόγω προσέγγιση είχε ως αποτέλεσμα να ληφθεί υπόψη δύο φορές ο κύκλος εργασιών από υπεργολαβίες. Επιπροσθέτως, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι έγινε διπλός υπολογισμός στην περίπτωση υπεργολαβίας μεταξύ δύο μετεχόντων στη σύμπραξη. Επιπροσθέτως, παραδέχθηκε ότι αν διορθωνόταν η μεθοδολογία της ως προς το σημείο αυτό, δεν θα είχε επιτευχθεί το όριο των 40 εκατομμυρίων ευρώ.

- 63 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι επιτεύχθηκε, εν προκειμένω, το όριο των 40 εκατομμυρίων ευρώ.

— Επί του ορίου του 5%

- 64 Όσον αφορά το όριο του 5%, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή όφειλε να ορίσει την αγορά και να συμπεριλάβει όλες τις «υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων».
- 65 Όσον αφορά την εν λόγω δεύτερη αιτίαση, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι η Επιτροπή είχε ως αφετηρία μια πολύ περιορισμένη αγορά. Η Επιτροπή επισήμανε ορθώς ότι η σύμπραξη είχε ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού στον τομέα των διεθνών μετακομίσεων προς ή από το Βέλγιο. Συγκεκριμένα, οι επίμαχες μετακομίσεις είχαν ως κοινό χαρακτηριστικό το γεγονός ότι το Βέλγιο αποτελούσε τον τόπο αφετηρίας ή τον τόπο προορισμού και ότι η δραστηριότητα της συμπράξεως ασκούσαν στο Βέλγιο. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμηση του μεγέθους της αγοράς, τους κύκλους εργασιών των αλλοδαπών εταιρειών στην εν λόγω αγορά. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι οι οικείες υπηρεσίες ήταν οι υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο.

- 66 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από τον μη καθορισμό της αγοράς, διαπιστώνεται ότι για τον υπολογισμό μεριδίου αγοράς επιβάλλεται ως λογικό προαπαιτούμενο, ο ορισμός της εν λόγω αγοράς. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 49 ανωτέρω, η παράγραφος 55 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004 αναγνωρίζει ρητώς ότι «[γ]ια την εφαρμογή του ορίου του μεριδίου αγοράς πρέπει να οριστεί η οικεία αγορά. Δηλαδή η αγορά των σχετικών προϊόντων και η γεωγραφική αγορά αναφοράς». Η υποχρέωση αυτή προκύπτει ακόμη σαφέστερα από άλλες γλωσσικές αποδόσεις της εν λόγω διατάξεως (για παράδειγμα στην αγγλική γλώσσα: «it is necessary» και στη γερμανική γλώσσα: «muss»).
- 67 Εξάλλου, όσον αφορά τον δεσμευτικό χαρακτήρα των κατευθυντήριων γραμμών που εξέδωσε η Επιτροπή, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το συγκεκριμένο θεσμικό όργανο, θεσπίζοντας τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει πλέον στις περιπτώσεις που αφορούν οι κανόνες αυτοί, αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως και δεν μπορεί να αποκλίνει από τους κανόνες αυτούς, διότι άλλως θα του επιβληθούν ενδεχομένως κυρώσεις λόγω προσβολής γενικών αρχών του δικαίου, όπως η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 211).
- 68 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή δεν τήρησε την υποχρέωση που προβλέπει η παράγραφος 55 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004. Με τα υπομνήματά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επέμεινε όχι μόνον ότι δεν όφειλε να ορίσει την οικεία αγορά, αλλά και ότι δεν το έπραξε. Ως εκ τούτου, πρέπει καταρχήν να μη γίνει δεκτή η διαπίστωση της Επιτροπής ότι επιτεύχθηκε το όριο του 5%.
- 69 Εντούτοις, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η Επιτροπή απέδειξε, ωστόσο, επαρκώς κατά νόμο τη συνδρομή της δεύτερης διαζευκτικώς προβλεπομένης προϋποθέσεως για την εφαρμογή του τεκμηρίου της παραγράφου 53 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004.

- 70 Ειδικότερα, η Επιτροπή προέβη, με τις αιτιολογικές σκέψεις 88 έως 94 της Αποφάσεως, σε επαρκώς λεπτομερή περιγραφή του οικείου τομέα, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς, της ζήτησης και της γεωγραφικής εκτάσεως. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προσδιόρισε επακριβώς τις οικείες υπηρεσίες και την αγορά. Το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι μια τέτοια περιγραφή του τομέα μπορεί να είναι επαρκής, εφόσον είναι επαρκώς λεπτομερής ώστε να παρέχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα επαληθεύσεως των βασικών εκτιμήσεων της Επιτροπής και εφόσον, βάσει των ανωτέρω, το συνολικό μερίδιο αγοράς υπερβαίνει προφανώς κατά πολύ το όριο του 5%.
- 71 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, πρώτον, ότι η Επιτροπή βασίμως έκρινε ότι οι οικείες υπηρεσίες ήταν οι υπηρεσίες διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο (σκέψη 65 ανωτέρω). Δεύτερον, επί τη βάσει αυτή, η Επιτροπή εκτίμησε το μέγεθος της αγοράς σε 83 εκατομμύρια ευρώ και το συνολικό μερίδιο αγοράς των μετεχόντων στη σύμπραξη σε ποσοστό περίπου 50%. Τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία πρέπει να αναπροσαρμοσθούν προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διορθώσεις που προκύπτουν από την απόφαση C(2009) 5810 (σκέψη 21 ανωτέρω) και από τον αποκλεισμό των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν από υπεργολαβίες (σκέψη 59 ανωτέρω), γεγονός το οποίο συνεπάγεται, κατά την Επιτροπή, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 20 εκατομμυρίων ευρώ και συνολικό μερίδιο αγοράς περίπου 30%. Αυτό το μερίδιο της αγοράς είναι, εντούτοις, σαφώς πολύ μεγαλύτερο από το όριο του 5%. Τρίτον, απαντώντας στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα επισήμανε η ίδια, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι για να μην αγγίξει το όριο του 5% θα έπρεπε το μέγεθος της αγοράς να είναι τουλάχιστον 435 εκατομμύρια ευρώ. Όμως η δυνατότητα να προσλάβει η οικεία αγορά μια τέτοια διάσταση θα υπήρχε μόνον αν η εν λόγω αγορά ήταν πολύ ευρύτερη από την αγορά των υπηρεσιών διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο, η οποία προσδιορίστηκε, εντούτοις, ορθώς από την Επιτροπή ως η οικεία αγορά.
- 72 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η Επιτροπή μπορούσε να στηριχθεί, εξαιρετικώς, στη δεύτερη διαζευκτικώς προβλεπόμενη προϋπόθεση της παραγράφου 53 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004, χωρίς να ορίσει ρητώς την αγορά κατά την έννοια της παραγράφου 55 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών.

- 73 Τέλος, όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, στο πλαίσιο του θετικού τεκμηρίου της παραγράφου 53 των κατευθυντήριων γραμμών του 2004, αρκεί η συνδρομή μιας εκ των δύο διαζευκτικής προβλεπομένων προϋποθέσεων για να αποδειχθεί ο αισθητός επηρεασμός του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.
- 74 Συνεπώς πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα.

2. Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ

- 75 Ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως έχει τρία σκέλη. Τα δύο πρώτα σκέλη αφορούν μείωση του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων. Με το τρίτο σκέλος, η προσφεύγουσα ζητεί μείωση του προστίμου λόγω οικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσχερειών.

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 76 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή γνώριζε την ύπαρξη του συστήματος των ΠΔ και ότι το ανεχόταν επί σειρά ετών. Η πρακτική αυτή ήταν γνωστή σε υπαλλήλους της Επιτροπής και ήταν τόσο ευρέως διαδεδομένη στις υπηρεσίες της ώστε θα ήταν αδιανόητο να μην έλαβε ποτέ γνώση του συστήματος αυτού. Ποσοστό άνω του 30% των παραβάσεων στον τομέα των ΠΔ αφορούσε υπαλλήλους της Επιτροπής. Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η Επιτροπή ως θεσμικό όργανο δεν γνώριζε το σύστημα αυτό, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το εν λόγω επιχείρημα είναι έωλο. Επιπροσθέτως, η πρακτική αυτή ήταν γνωστή σε γενικούς διευθυντές, διευθυντές, προϊσταμένους τμημάτων και επιτρόπους. Εντούτοις, η Επιτροπή ανέχθηκε το εν λόγω σύστημα αφήνοντας τους υπαλλήλους της να επωφελούνται από αυτό.

- 77 Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η εν λόγω συμπεριφορά της Επιτροπής, η οποία δεν προέβη σε καμία ενέργεια επί σειρά ετών προκειμένου να θέσει τέλος στην πρακτική των ΠΔ, μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση σχετικά με το αν η συγκεκριμένη πρακτική συνιστούσε ή όχι παράβαση. Το γεγονός αυτό και η καθυστερημένη παρέμβαση της Επιτροπής δικαιολογούν το αίτημα μείωσης του προστίμου.
- 78 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το σύστημα των ΠΔ δεν ήταν αποτέλεσμα συμπράξεως ή εναρμονισμένης πρακτικής, αλλά ανταποκρινόταν σε αίτημα της αγοράς, διότι οι ΠΔ ζητούνταν από τους ίδιους τους πελάτες. Ως εκ τούτου, θα ήταν εξαιρετικώς δύσκολο για τις οικείες επιχειρήσεις να αρνηθούν την παροχή των εν λόγω ΠΔ χωρίς να διακινδυνεύσουν να δυσαρεστήσουν και να χάσουν τους πελάτες τους.
- 79 Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυσχέρειες τις οποίες αντιμετωπίζει εδώ και πολλά έτη. Συναφώς, η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τις περιστάσεις που προέβλεπε η προσφεύγουσα καιτοι, δυνάμει της παραγράφου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, μπορούσε να λάβει υπόψη την αδυναμία πληρωμής μιας επιχειρήσεως εντός συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η αναφορά και μόνο στο γεγονός ότι το πρόστιμο αντιστοιχεί μόνο στο 3,76% του συνολικού κύκλου εργασιών της δεν αρκεί για να θεμελιώσει την οικονομική ευχέρειά της. Στην πραγματικότητα, βρισκόταν στα όρια της πτωχεύσεως.
- 80 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά και επισημαίνει ότι πρόκειται μάλλον για λόγο ακυρώσεως ο οποίος αφορά το ποσό του προστίμου.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 81 Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως, ο οποίος προβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής στην ενότητα που φέρει τον τίτλο «Λόγοι ακυρώσεως της Αποφάσεως», φέρεται να αντλείται από «πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ». Εντούτοις, με τον λόγο αυτό

επιδιώκεται η μείωση του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων και λόγω οικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσχερειών και όχι η ακύρωση της Αποφάσεως. Καίτοι η προσφεύγουσα αντέκρουσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τον αναχαρκτηρισμό του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το δικόγραφο της προσφυγής, υποστηρίζει μόνον ότι οι προβαλλόμενες περιστάσεις δικαιολογούν τη «μείωση του προστίμου». Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα αυτά θα εκτιμηθούν από το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο εξετάσεως των λόγων ακυρώσεως που αφορούν το ποσό του προστίμου (σκέψεις 150 επ. κατωτέρω).

3. Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

- ⁸² Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, η προσφεύγουσα προβάλλει την μη αιτιολόγηση του τρόπου υπολογισμού του βασικού ποσού του προστίμου (πρώτο σκέλος) και της απορρίψεως του επιχειρήματός της το οποίο στηρίζεται στις οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζει (δεύτερο σκέλος).

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- ⁸³ Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, όσον αφορά τη βαρύτητα της παραβάσεως, η Επιτροπή απλώς καθόρισε το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που έπρεπε να ληφθεί υπόψη σε 17 %, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία. Ομοίως, όσον αφορά το πρόσθετο ποσό που επέβαλε για αποτρεπτικούς λόγους, η Επιτροπή δέχθηκε το κατώτερο όριο, ήτοι 17 %, χωρίς περαιτέρω αιτιολογία. Ειδικότερα, η αιτιολόγηση του ποσού του επιβληθέντος προστίμου ήταν απλώς τυπική και η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να κατανοήσει τη μεθοδολογία που εφάρμοσε η Επιτροπή για να καταλήξει στα εν λόγω αποτελέσματα. Η Επιτροπή χαρακτήρισε τις διαπραχθείσες παραβάσεις ως «πολύ σοβαρές». Κατά την παράγραφο 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το εν

λόγω ποσοστό πρέπει να ορίζεται «στα υψηλότερα όρια της κλίμακας». Εντούτοις, η Επιτροπή καθόρισε το ποσοστό αυτό σε επίπεδο λίγο υψηλότερο από το ήμισυ της εν λόγω κλίμακας, χωρίς να εξηγήσει τους λόγους της επιλογής αυτής και χωρίς να εκθέσει τις περιστάσεις και παραμέτρους που την οδήγησαν στο εν λόγω αποτέλεσμα.

- 84 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή απέρριψε την επιχειρηματολογία της σχετικά με τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυσχέρειές της, προβάλλοντας μόνον ότι το πρόστιμο που υπολογίσθηκε σε βάρος της Ziegler αντιστοιχούσε μόνο στο 3,76% του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχειρήσεως το έτος 2006. Εντούτοις, καίτοι η Επιτροπή δεν οφείλει να λάβει θέση επί όλων των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα, δεν μπορεί, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, να αγνοήσει την επιχειρηματολογία της στο σύνολό της. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή προσέβαλε, επίσης, το δικαίωμα ακρόασεως της προσφεύγουσας.
- 85 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά και παρατηρεί ότι τυχόν πλημμέλειες της αιτιολογίας που αφορά τον καθορισμό του προστίμου, όπως μεταξύ άλλων σχετικά με τη βαρύτητα της παραβάσεως ή την αδυναμία πληρωμής, δεν συνεπάγονται την ακύρωση της Αποφάσεως.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 86 Καταρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αιτιάσεις που προβάλλονται στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως αφορούν, επίσης, μόνο το επιβληθέν πρόστιμο και όχι τη διαπίστωση παραβάσεως. Όπως ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, τυχόν αθέτηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως σε σχέση με τον καθορισμό του προστίμου δεν συνεπάγεται την ακύρωση της Αποφάσεως στο σύνολό της. Συγκεκριμένα, μια τέτοια παράβαση ουσιώδους τύπου θίγει μόνο το άρθρο 2 της Αποφάσεως, δυνάμει του οποίου επιβλήθηκαν τα πρόστιμα.

- 87 Κατά παγία νομολογία, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 253 ΕΚ αιτιολογία, η οποία συνιστά ουσιώδη τύπο κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ, πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και πρέπει να διαφαίνεται από αυτήν, κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, η συλλογιστική του οργάνου που εκδίδει την πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της αλλά και βάσει του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/91, CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 31, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63· απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Απριλίου 2001, T-82/00, Bic κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. II-1241, σκέψη 24].
- 88 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι όντως δεν είναι πολύ λεπτομερής η αιτιολογία που αφορά τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, συμπεριλαμβανομένου του πρόσθετου ποσού που επιβλήθηκε για αποτρεπτικούς λόγους. Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η Επιτροπή τηρεί την υποχρέωσή της αιτιολογήσεως, εφόσον εκθέτει στην απόφασή της τα στοιχεία εκτιμήσεως που της επέτρεψαν να εκτιμήσει τη βαρύτητα της διαπραχθείσας παραβάσεως, χωρίς να οφείλει να παραθέσει αναλυτικότερη αιτιολογία ή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 252 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 89 Εν προκειμένω, η Επιτροπή εξέθεσε, στην αιτιολογική σκέψη 542 της Αποφάσεως, τους λόγους που την οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι η παράβαση ήταν πολύ σοβαρή, ήτοι αυτή καθαυτή η φύση των διαπιστωθέντων κατάφωρων περιορισμών του ανταγωνισμού. Επιπροσθέτως, εξήγησε, με την ίδια αιτιολογική σκέψη, γιατί δεν εξέτασε τη γεωγραφική έκταση και τον αντίκτυπο της παραβάσεως, παραπέμποντας στη νομολογία κατά την οποία, στην περίπτωση ιδιαίτερος σοβαρών περιορισμών, η παράβαση μπορεί να χαρακτηριστεί ως πολύ σοβαρή, χωρίς να απαιτείται οι εν λόγω συμπεριφορές να έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο στην αγορά ή η επιρροή τους να έχει συγκεκριμένη γεωγραφική έκταση (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Ιουλίου 2005, T-241/01, Scandinavian Airlines System κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005,

σ. II-2917, σκέψεις 84 και 85, και της 27ης Ιουλίου 2005, T-49/02 έως T-51/02, Brasserie nationale κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3033, σκέψεις 178 και 179). Ως εκ τούτου, υπό το πρίσμα της νομολογίας αυτής, η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς τον χαρακτηρισμό της παραβάσεως ως «πολύ σοβαρή».

- 90 Εντούτοις, πρώτον, μπορεί να είναι επιθυμητό να ενισχύει η Επιτροπή την αιτιολογία σχετικά με τον υπολογισμό των προστίμων για να δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίσουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβλήθηκε. Γενικότερα, τούτο μπορεί να εξυπηρετεί τη διαφάνεια της δράσεως της διοικήσεως και να διευκολύνει το έργο του Γενικού Δικαστηρίου κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, η οποία πρέπει να του παρέχει τη δυνατότητα να εκτιμά, πέρα από τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, και τον πρόσφορο χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-248/98 P, KNP BT κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9641, σκέψη 46).
- 91 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι η νομολογία που παραθέτει η Επιτροπή παραπέμπει στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3) και ανάγεται σε χρόνο προγενέστερο της εκδόσεως των κατευθυντήριων γραμμών. Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 επέφεραν, εντούτοις, θεμελιώδη αλλαγή στη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των προστίμων. Ειδικότερα, καταργήθηκε η κατάταξη των παραβάσεων σε τρεις κατηγορίες («λιγότερο σοβαρή», «σοβαρή» και «πολύ σοβαρή») και θεσπίστηκε κλίμακα από 0 έως 30 % προκειμένου να καταστεί δυνατή η ακριβέστερη διαφοροποίηση. Επιπροσθέτως, το βασικό ποσό του προστίμου εφεξής «συνδέεται με ορισμένο ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα καθορίζεται σε συνάρτηση με τον βαθμό σοβαρότητας της παράβασης, πολλαπλασιασμένο με τον αριθμό των ετών της παράβασης» (παράγραφος 19 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006). Κατά γενικό κανόνα, «το ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη θα μπορεί να ανέλθει έως το 30 % της αξίας των πωλήσεων» (παράγραφος 21). Όσον αφορά τις οριζόντιες συμφωνίες περί καθορισμού τιμών, κατανομής της αγοράς και περιορισμού της παραγωγής, που «είναι, από την ίδια τη φύση τους, μεταξύ των πλέον επιζήμιων περιορισμών του ανταγωνισμού», το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη κατά κανόνα θα ορίζεται «στα υψηλότερα όρια της παραπάνω κλίμακας» (παράγραφος 23).

- 92 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον, καταρχήν, να αρκείται στην αιτιολόγηση μόνον του χαρακτηρισμού της παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής» χωρίς να αιτιολογεί την επιλογή του ποσοστού των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη. Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, φυσικό επακόλουθο της ευχέρειας εκτιμήσεως της οποίας απολαύει η Επιτροπή στον τομέα της επιβολής προστίμων είναι η υποχρέωση αιτιολόγησεως, η οποία παρέχει στον μεν διοικούμενο τη δυνατότητα να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο και στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα ασκήσεως του δικαστικού ελέγχου του.
- 93 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με την αιτιολογική σκέψη 543 της Αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το ποσοστό αυτό σε επίπεδο λίγο υψηλότερο από το ήμισυ της εν λόγω κλίμακας, ήτοι στο 17%, αιτιολογώντας την επιλογή της μόνο βάσει της φύσεως της παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής». Εντούτοις, η Επιτροπή δεν εξήγησε λεπτομερέστερα πώς ο χαρακτηρισμός της παραβάσεως ως «πολύ σοβαρής» την οδήγησε στον καθορισμό του ποσοστού σε 17% και όχι σε μεγαλύτερο ποσοστό στο πλαίσιο των «υψηλότερων ορίων της κλίμακας». Η αιτιολόγηση αυτή μπορεί να κριθεί επαρκής μόνο στην περίπτωση που η Επιτροπή εφαρμόζει ποσοστό το οποίο αγγίζει το κατώτερο όριο της προβλεπομένης κλίμακας για τους πολύ σοβαρούς περιορισμούς, το οποίο είναι, άλλωστε, πολύ ευνοϊκό για την προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, δεν είναι αναγκαία η πρόσθετη αιτιολόγηση πέραν της προβλεπομένης στις κατευθυντήριες γραμμές. Αντίθετως, εάν η Επιτροπή ήθελε να εφαρμόσει μεγαλύτερο ποσοστό, θα όφειλε να παράσχει λεπτομερέστερη αιτιολογία.
- 94 Δεδομένου ότι, όσον αφορά το πρόσθετο ποσό που επιβλήθηκε για αποτρεπτικούς λόγους, η αιτιολογική σκέψη 556 της Αποφάσεως παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 542 και δεδομένου ότι το κατώτερο όριο της κλίμακας είναι το ίδιο, οι ανωτέρω εκτιμήσεις ισχύουν και για τις αιτιάσεις που αφορούν την παρασχεθείσα αιτιολογία σχετικά με τον καθορισμό του ποσού αυτού. Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 95 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου που αφορά τις οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυσχέρειες της προσφεύγουσας, κατά πάγια νομολογία, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ της αιτιάσεως που αντλείται από έλλειψη ή ανεπάρκεια αιτιολογίας και εκείνης που αντλείται από ανακρίβεια της αιτιολογίας της αποφάσεως λόγω πλάνης ως προς τα πραγματικά περιστατικά ή ως προς τη νομική

εκτίμηση. Η τελευταία αυτή πτυχή εμπίπτει στην εξέταση της νομιμότητας, από ουσιαστικής απόψεως, της Αποφάσεως και όχι στην παράβαση ουσιαστικού τύπου και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να δώσει λαβή για παράβαση του άρθρου 253 ΕΚ (απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, προπαρατεθείσα στη σκέψη 87, σκέψεις 67 και 72, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 1997, T-84/96, Círeke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-2081, σκέψη 47).

⁹⁶ Εν προκειμένω, η Επιτροπή απάντησε στην επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας με την αιτιολογική σκέψη 632 της Αποφάσεως, με την οποία επισήμανε ότι το πρόστιμο αντιστοιχούσε μόνο στο 3,76% του συνολικού κύκλου εργασιών της το έτος 2006, γεγονός το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκής αιτιολογία. Αν γινόταν δεκτό ότι ο εν λόγω απλός υπολογισμός δεν αρκεί για τον καθορισμό των οικονομικών δυνατοτήτων της προσφεύγουσας, το γεγονός αυτό θα είχε επιπτώσεις στη νομιμότητα της Αποφάσεως από ουσιαστικής απόψεως και δεν θα συνιστούσε έλλειψη αιτιολογήσεως (βλ. σκέψεις 165 επ. κατωτέρω). Ως εκ τούτου πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως.

⁹⁷ Κατά συνέπεια πρέπει να απορριφθεί ο τρίτος λόγος ακυρώσεως.

4. Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

⁹⁸ Ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως αφορούν την προβαλλόμενη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Στο πλαίσιο του τετάρτου λόγου που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη διαδικασία και της γενικής αρχής της χρηστής διοικήσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την αμεροληψία της Επιτροπής.

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 99 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι πολλές από τις επίμαχες ΠΔ ζητήθηκαν από υπαλλήλους της Επιτροπής, η Επιτροπή θα έπρεπε να μην επιληφθεί της υποθέσεως, δεχόμενη την αρμοδιότητα των βελγικών αρχών ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, η οποία κατά δήλωσή της αποτέλεσε θύμα των επίμαχων πρακτικών, υπήρξε στην εν λόγω υπόθεση ταυτοχρόνως κριτής και θιγόμενος. Ως εκ τούτου, υφίστατο αντικειμενικός κίνδυνος μεροληψίας.
- 100 Κατά την προσφεύγουσα, η απόδειξη της εν λόγω μεροληψίας συνάγεται, μεταξύ άλλων, από το ότι η ίδια περίπτωση χρησιμοποιήθηκε πολλές φορές από την Επιτροπή, γεγονός το οποίο της επέτρεψε να διογκώσει τεχνητός τον αριθμό των διαπιστωθεισών παραβάσεων. Εξάλλου, ο κίνδυνος μεροληψίας αντικατοπτρίζεται στο γεγονός ότι με την Απόφαση γίνεται εν γένει μια ιδιαιτέρως αυστηρή εκτίμηση της καταστάσεως ενώ, στην πραγματικότητα, οι επίμαχες πρακτικές ήταν όλως περιορισμένες.
- 101 Τέλος, σε έγγραφο που φέρει τον τίτλο «Παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου» και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι, μετά την έκδοση της Αποφάσεως, υπάλληλοι της Επιτροπής όλων των βαθμίδων, ακόμη και απερχόμενο μέλος αυτής, εξακολούθησαν να ζητούν ΠΔ από εμπλεκόμενους μεταφορείς.
- 102 Η Επιτροπή διατείνεται ότι, όσον αφορά τον προβαλλόμενο αντικειμενικό κίνδυνο μεροληψίας, το επιχείρημα είναι αλυσιτελές ως λόγος ακυρώσεως και αβάσιμο.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 103 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής είχε ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό της ασκήσεως των δικαιωμάτων της άμυνας και ότι η Απόφαση πρέπει να ακυρωθεί για τον λόγο αυτό. Όμως ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος.

- 104 Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, εν προκειμένω, την αρμοδιότητα της Επιτροπής να εκδώσει απόφαση σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ. Εξάλλου, από τη νομολογία προκύπτει ότι η προβαλλόμενη έλλειψη αντικειμενικότητας της Επιτροπής δεν συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας ικανή να επιφέρει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά αφορά την εξέταση που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του ελέγχου της εκτιμήσεως των αποδεικτικών μέσων ή της αιτιολογίας της αποφάσεως (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 464 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 105 Ως εκ τούτου, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι αλυσιτελής ως λόγος ακυρώσεως.
- 106 Επαλλήλως, πρέπει να επισημανθεί ότι ο συγκεκριμένος λόγος είναι, επίσης, αβάσιμος. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν είναι ικανά να καταδείξουν ότι η προβαλλόμενη προκατάληψη της Επιτροπής ή υπαλλήλων της αντικατοπτρίζεται στην Απόφαση (βλ., συναφώς, απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-31/99, ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1881, σκέψη 105). Το επιχείρημα ότι η Επιτροπή «διόγκωσε τεχνητώς τον αριθμό των διαπιστωθεισών παραβάσεων» είναι αβάσιμο. Η παράβαση αυτή δεν «διογκώνεται», αν στον πίνακα του παραρτήματος της Αποφάσεως περιέχεται πλειάδα εγγράφων για την ίδια μετακόμιση για την οποία υποβλήθηκε ΠΔ ή καταβλήθηκε προμήθεια, αλλά το γεγονός αυτό απλώς επισημαίνει ότι πολλά έγγραφα αφορούν την ίδια μετακόμιση. Όσον αφορά το επιχείρημα ότι οι επίμαχες πρακτικές δεν ήταν διαδεδομένες, αλλά «όλως περιορισμένες», αρκεί, αφενός, η διαπίστωση ότι η σύμπραξη διήρκεσε σχεδόν 20 έτη και επηρέασε περίπου το 30 % της αγοράς (βλ. σκέψη 71 ανωτέρω) και, αφετέρου, η παραπομπή στις δηλώσεις της προσφεύγουσας, κατά τις οποίες η πρακτική ανταποκρινόταν σε αίτημα της αγοράς και ήταν τόσο ευρέως διαδεδομένη ώστε θα ήταν «εξαιρετικώς δύσκολο να αρνηθεί την παροχή των εν λόγω ΠΔ χωρίς να διακινδυνεύσει να δυσαρεστήσει και να χάσει τους πελάτες [της]». Τέλος, όσον αφορά τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα με τις παρατηρήσεις της επί της εκθέσεως ακροατηρίου και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν είναι, επίσης, ικανά να στηρίξουν την άποψή της περί μεροληψίας της Επιτροπής κατά την έρευνα της υποθέσεως. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν καταδεικνύει πώς η συμπεριφορά που προσάπτει σε ορισμένους

υπαλλήλους, ακόμη και αν υποτεθεί αποδεδειγμένη, θα μπορούσε να θίξει το δικαίωμα της σε δίκαιη διαδικασία.

107 Ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

5. Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

108 Ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από προσβολή του δικαιώματος προσβάσεως στον φάκελο και προσβολή της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

109 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι της αρνήθηκε την πρόσβαση στις απαντήσεις των λοιπών αποδεκτών της ανακοινώσεως των αιτιάσεων καθώς και στις απαντήσεις επί των αιτήσεων της Επιτροπής περί παροχής πληροφοριών. Ο φάκελος της υποθέσεως αποτελούνταν, κατ' ουσίαν, από γραπτές δηλώσεις, έγγραφα και σχόλια ενός μετέχοντος στη φερόμενη σύμπραξη. Η Επιτροπή καθόρισε το μερίδιο αγοράς δέκα εμπλεκόμενων εταιρειών στηριζόμενη αποκλειστικώς στον συνολικό κύκλο εργασιών που δήλωσαν οι εν λόγω εταιρείες κατόπιν αιτήσεως παροχής πληροφοριών το έτος 2005. Ως εκ τούτου, θα ήταν ενδιαφέρον να γίνει γνωστή η σύνθεση του κύκλου εργασιών των άλλων εταιρειών προκειμένου να τεθεί υπό αμφισβήτηση το μέγεθος της αγοράς και το μερίδιο αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή για κάθε εμπλεκόμενη εταιρεία. Εν πάση περιπτώσει, δεν απόκειται στην Επιτροπή να αποφασίσει από μόνη της ποια έγγραφα και στοιχεία είναι χρήσιμα για την άμυνα της προσφεύγουσας.

- 110 Καθόσον η Επιτροπή δεν παρείχε πρόσβαση στις απαντήσεις των εμπλεκομένων μερών, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η Επιτροπή όφειλε, τουλάχιστον, να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνει τη σύγκριση των αριθμητικών στοιχείων που της είχαν δηλωθεί. Η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να ελέγξει αποτελεσματικώς τα αριθμητικά στοιχεία που δέχθηκε η Επιτροπή, λόγω της αρνήσεώς της να παράσχει πρόσβαση στην προσφεύγουσα. Η γνώση των στοιχείων αυτών θα παρείχε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα αποτελεσματικής αμφισβήτησεως του τεκμηρίου της Επιτροπής που αφορά τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών.
- 111 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα αριθμητικά δεδομένα σχετικά με το μέγεθος της αγοράς δεν είναι ούτε επιβαρυντικά ούτε απαλλακτικά στοιχεία. Η προσφεύγουσα επηρεάστηκε μόνον από τη δική της απάντηση διότι, όσον αφορά τον καθορισμό των προστίμων, ελήφθη υπόψη μόνον η αξία των πωλήσεών της χωρίς να συνεκτιμηθούν οι συμβάσεις υπεργολαβίας. Κατά συνέπεια, ήταν άνευ σημασίας για την προσφεύγουσα τα αριθμητικά στοιχεία που δήλωσαν οι λοιποί μετέχοντες στη σύμπραξη.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 112 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η εκ μέρους της Επιτροπής απόρριψη του αιτήματός της παροχής προσβάσεως στις απαντήσεις των λοιπών αποδεκτών επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και στις απαντήσεις επί των αιτήσεων παροχής πληροφοριών συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων της άμυνας, στο μέτρο που η Επιτροπή δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα για να διευκολύνει τη σύγκριση των δηλωθέντων αριθμητικών στοιχείων.
- 113 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, που συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να τηρείται σε όλες τις περιπτώσεις, ιδίως σε κάθε διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα, απαιτεί να μπόρεσε η ενδιαφερόμενη επιχείρηση να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της επί του υποστατού και της λυσιτέλειας των πραγματικών περιστατικών, των αιτιάσεων και των περιστάσεων που προβάλλει η Επιτροπή (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Απριλίου 2007, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02,

T-128/02, T-129/02, T-132/02 και T-136/02, Βολλογέ κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. ΙΙ-947, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 114 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις απαντήσεις επί ανακοινώσεως αιτιάσεων, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι αν η Επιτροπή σκοπεύει να στηριχθεί σε χωρίο απαντήσεως επί ανακοινώσεως των αιτιάσεων ή σε έγγραφο συνημμένο σε μια τέτοια απάντηση για να αποδείξει την ύπαρξη παραβάσεως στο πλαίσιο διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στους λοιπούς εμπλεκόμενους στη διαδικασία να εκφράσουν την άποψή τους επί του αποδεικτικού αυτού στοιχείου (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, T-43/02, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. ΙΙ-3435, σκέψη 343 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 115 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, πλην των αποδεικτικών στοιχείων που περιέχονται στην «έκθεση των πραγματικών περιστατικών», η οποία διαβιβάσθηκε στην προσφεύγουσα στις 23 Αυγούστου 2007, η Απόφαση δεν στηρίζεται σε κανένα γεγονός, αιτίαση ή περίπτωση μη περιεχόμενο ήδη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Όσον αφορά την «έκθεση των πραγματικών περιστατικών», η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη θέση της Επιτροπής, κατά την οποία το έγγραφο αυτό δεν προσέθεσε καμία νέα αιτίαση, αλλά περιορίζεται απλώς στην επίκληση πρόσθετων αποδεικτικών στοιχείων, επί των οποίων μπόρεσε να τοποθετηθεί η προσφεύγουσα.
- 116 Όσον αφορά τους κύκλους εργασιών και τα μερίδια αγοράς των οποίων τη σύνθεση θα έπρεπε να μάθει η προσφεύγουσα, κατά την άποψή της, προκειμένου να θέσει υπό αμφισβήτηση το μέγεθος της αγοράς και το μερίδιο αγοράς κάθε εμπλεκόμενης εταιρείας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα αριθμητικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν στις αιτιολογικές σκέψεις 89 και 373 της Αποφάσεως για να αποδειχθεί ο αισθητός επηρεασμός των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών είχαν ήδη περιληφθεί στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 117 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε στις απαντήσεις επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων για να αποδείξει την ύπαρξη της παραβάσεως, αλλά βασίσθηκε σε ήδη γνωστά στην προσφεύγουσα αριθμητικά στοιχεία.

- 118 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, στηριζόμενη μόνο στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν ήταν σε θέση να αμφισβητήσει τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να αποδείξει τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου. Συγκεκριμένα, μια ενδιαφερόμενη μεμονωμένη επιχείρηση ουδώς έχει τη δυνατότητα να επαληθεύσει αν οι ενοποιημένοι κύκλοι εργασιών και τα μερίδια αγοράς όλων των μελών μιας συμπράξεως υπερβαίνουν το όριο των 40 εκατομμυρίων ευρώ ή το όριο του 5%. Κάθε επιχείρηση μπορεί να αμφισβητήσει, με βεβαιότητα, μόνον τα δικά της αριθμητικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, για να αμφισβητηθεί το μέγεθος της αγοράς και τα μερίδια των λοιπών εμπλεκόμενων εταιρειών στην οικεία αγορά και για να προβληθούν ατομικώς επιχειρήματα ως προς τα εν λόγω στοιχεία, είναι απολύτως αναγκαία η γνώση της συνθέσεως του κύκλου εργασιών των λοιπών εταιρειών, ελλείψει της οποίας η προσφεύγουσα αδυνατούσε να εκφράσει αποτελεσματικώς τις απόψεις της όσον αφορά την ακρίβεια και τη λυσιτέλεια των γεγονότων, αιτιάσεων και περιστάσεων που προέβαλε η Επιτροπή.
- 119 Για τον λόγο αυτό, στο πλαίσιο μέτρου οργάνωσης της διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε, από την Επιτροπή να του διαβιβάσει τα σχετικά μη εμπιστευτικού χαρακτήρα χωρία των απαντήσεων των λοιπών αποδεκτών της Αποφάσεως επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, καθώς και των απαντήσεων επί των αιτήσεων παροχής πληροφοριών, στο μέτρο που οι εν λόγω απαντήσεις αφορούσαν τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Τα έγγραφα αυτά περιελήφθησαν στη δικογραφία, με αποτέλεσμα η προσφεύγουσα να είναι σε θέση να λάβει γνώση αυτών. Όπως επισημάνθηκε ήδη στη σκέψη 57 ανωτέρω, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα επιβεβαίωσε ότι δεν αντλούσε κανένα επιχειρήμα από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή.
- 120 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι δεν προσβλήθηκαν τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.
- 121 Συγκεκριμένα, από τη νομολογία προκύπτει αναμφιβόλως ότι κάθε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας η οποία σημειώνεται στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας δεν θεραπεύεται απλώς και μόνον με το να καταστεί δυνατή σε μεταγενέστερο στάδιο η πρόσβαση στα επίμαχα στοιχεία, και ιδίως κατά την ένδικη διαδικασία επί ενδεχομένης προσφυγής ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 104).

- 122 Εντούτοις, για να εκτιμηθεί αν η μη κοινοποίηση ενός στοιχείου έβλαψε την άμυνα της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως κατά τη διοικητική διαδικασία, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της προσβάσεως σε έγγραφα ικανά να απαλλάξουν την επιχείρηση και της προσβάσεως σε έγγραφα αποδεικνύοντα την ύπαρξη της προσαπτομένης παραβάσεως (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 121, σκέψη 130).
- 123 Όσον αφορά τα ανωτέρω επιβαρυντικά έγγραφα, το Δικαστήριο επισήμανε ότι στην οικεία επιχείρηση εναπόκειται να αποδείξει ότι το αποτέλεσμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την απόφασή της θα ήταν διαφορετικό αν δεν λαμβανόταν υπόψη, ως επιβαρυντικό αποδεικτικό στοιχείο, ένα μη γνωστοποιηθέν έγγραφο επί του οποίου στηρίχθηκε η Επιτροπή για να επιβάλει κυρώσεις στην εν λόγω επιχείρηση (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα στη σκέψη 121, σκέψη 73). Το συμπέρασμα αυτό ισχύει *a fortiori* όταν πρόκειται όχι για έγγραφα επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή για να αποδείξει την ύπαρξη της προσαπτομένης παραβάσεως, αλλά για έγγραφα τα οποία θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ ελλείψει αισθητού επηρεασμού του εμπορίου. Εντούτοις, η προσφεύγουσα δεν επιχείρησε καν να προσκομίσει τέτοιου είδους αποδείξεις (βλ. σκέψη 119 ανωτέρω).
- 124 Κατά συνέπεια, ο υπό εξέταση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 125 Όσον αφορά το αίτημα της προσφεύγουσας να κατατεθεί ο πλήρης διοικητικός φάκελος στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα αυτό, στο μέτρο που αφορούσε τα σχετικά χωρία των απαντήσεων των λοιπών αποδεκτών της Αποφάσεως επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, και τις απαντήσεις επί των αιτήσεων της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών. Κατά τα λοιπά, η προσφεύγουσα δεν εξήγησε τη λυσιτέλεια των αιτηθέντων εγγράφων και το αίτημά της πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

B — Λόγοι που σκοπούν στην κατάργηση ή μείωση του προστίμου

- ¹²⁶ Η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις επικουρικούς λόγους, εκ των οποίων ο μιν πρώτος σκοπεί στην κατάργηση του προστίμου ενώ οι επόμενοι, όλως επικουρικός, σε ουσιώδη μείωση του προστίμου.

1. Επί του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου και του ανταγωνισμού

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- ¹²⁷ Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, για να εμπίπτει μια σύμπραξη στο πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως του άρθρου 81 ΕΚ, πρέπει να έχει αισθητή επίπτωση στον ανταγωνισμό και να επηρεάζει αισθητός το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.
- ¹²⁸ Η Επιτροπή παραπέμπει στα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- ¹²⁹ Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο υπό κρίση λόγος αφορά, στην πραγματικότητα, δύο προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ. Γι' αυτό πρέπει να γίνει παραπομπή στις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο εκτιμήσεως του πρώτου λόγου ακυρώσεως (σκέψεις 47 επ. ανωτέρω), στο πλαίσιο του οποίου εξετάστηκαν και απορρίφθηκαν οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας.

2. Επί της βαρύτητας

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 130 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η βαρύτητα των παραβάσεων πρέπει να αποδειχθεί βάσει πολλών στοιχείων όπως, μεταξύ άλλων, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως και το γενικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις εν λόγω αρχές και στηρίχθηκε σε ένα μόνο στοιχείο, ήτοι στη συγκεκριμένη φύση της παραβάσεως.
- 131 Όσον αφορά τις συμφωνίες περί αμέσου καθορισμού των τιμών, υποστηρίζει ότι οι ελάχιστες τιμές που προτίθετο να επιβάλλει η Allied Arthur Pierre δεν τηρήθηκαν από κανένα συμμετέχοντα. Εξάλλου, οι πρακτικές για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις δεν είχαν όντως ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών πωλήσεως. Κατά συνέπεια, το πρόστιμο ήταν απολύτως δυσανάλογο σε σχέση με την πραγματική έκταση των προσαπτομένων πρακτικών, το πραγματικό αποτέλεσμά τους στην αγορά και στον ανταγωνισμό και τον αριθμό των διαπιστωθεισών παραβάσεων. Η Επιτροπή προσέβαλε, επίσης, την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως περιλαμβάνοντας στο ποσό του προστίμου, μόνο στην περίπτωση της προσφεύγουσας, τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήσε από δραστηριότητες οι οποίες δεν είχαν καμία σχέση με την παράβαση και ευνοώντας άλλες επιχειρήσεις, όπως η Allied Arthur Pierre και η Interdean, οι οποίες ενεπλάκησαν περισσότερο στη σύμπραξη. Τέλος, η Επιτροπή δεν απέδειξε τη συγκεκριμένη επίπτωση της συμπράξεως στην αγορά, αν και το εν λόγω αποτέλεσμα είναι μετρήσιμο.
- 132 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι αλυσιτελή όλα τα ανωτέρω επιχειρήματα διότι πρόκειται για σοβαρές εκ της φύσεώς τους παραβάσεις, όπως ο καθορισμός των τιμών και η κατανομή των αγορών.
- 133 Η Επιτροπή επισημαίνει, επίσης, ότι η νομολογία έχει πάντα υπογραμμίσει το ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως που έχει στη διάθεσή της στον τομέα καθορισμού των προστίμων. Εν προκειμένω, κατ' εφαρμογήν της εν λόγω νομολογίας, η Επιτροπή, για να προσδιορίσει το ποσοστό των πωλήσεων που καθορίζει το ποσό του προστίμου

(17%), χαρακτήρισε απλώς την παράβαση ως «πολύ σοβαρή» λόγω της φύσεως των σχετικών περιορισμών. Η συνεκτίμηση και άλλων παραγόντων θα είχε, εξάλλου, ως συνέπεια τον καθορισμό μεγαλύτερου ποσοστού. Αντιθέτως, η επίπτωση της παραβάσεως δεν ελήφθη υπόψη κατά την εν λόγω εκτίμηση. Επιπροσθέτως, τα μερίδια αγοράς είναι άνευ σημασίας για τον καθορισμό του προστίμου.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- ¹³⁴ Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εσφαλμένως η Επιτροπή καθόρισε τη βαρύτητα της παραβάσεως μόνο βάσει της εγγενούς φύσεώς της.
- ¹³⁵ Συναφώς, επισημαίνεται ότι, με την αιτιολογική σκέψη 542 της Αποφάσεως, η Επιτροπή διατείνεται ότι συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που συνδέονται με τέτοιου είδους περιορισμούς, όπως οι διαπιστωθέντες στην παρούσα υπόθεση, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «πολύ σοβαροί» μόνο βάσει της εγγενούς φύσεώς τους, χωρίς να απαιτείται οι εν λόγω συμπεριφορές να έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο στην αγορά ή η επιρροή τους να έχει συγκεκριμένη γεωγραφική έκταση. Προς στήριξη της απόψεως αυτής, η Επιτροπή παραθέτει, τόσο στην Απόφαση όσο και στο υπόμνημα απαντήσεως, την προπαρατεθείσα στη σκέψη 89 απόφαση *Scandinavian Airlines System* κατά Επιτροπής.
- ¹³⁶ Με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως πρέπει να γίνεται λαμβανομένης υπόψη ιδίως της φύσεως των περιορισμών που η παράβαση αυτή επέφερε στον ανταγωνισμό, ότι η βαρύτητα της παραβάσεως μπορεί να αποδειχθεί σε σχέση με τη φύση και το αντικείμενο των καταχρηστικών συμπεριφορών, και ότι, κατά πάγια νομολογία, τα στοιχεία που αφορούν το αντικείμενο μιας συμπεριφοράς μπορεί να έχουν μεγαλύτερη σημασία για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου από εκείνα που αφορούν τα αποτελέσματά της (βλ. σκέψη 83 της αποφάσεως και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 137 Εν προκειμένω, η παράβαση είχε ως αντικείμενο τον καθορισμό των τιμών και την κατανομή των αγορών. Μια τέτοια κατάφωρη παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού είναι, εκ της φύσεώς της, ιδιαίτερος σοβαρή.
- 138 Επιπροσθέτως, αντιθέτως προς τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 δεν κάνουν πλέον λόγο για την ανάγκη, προκειμένου να εκτιμηθεί η βαρύτητα της παραβάσεως, να ληφθούν υπόψη «η πραγματική οικονομική δυνατότητα του αυτουργού της παράβασης να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες», ή «ο αντίκτυπος [της παραβάσεως] επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί».
- 139 Πάντως, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 προβλέπουν ρητώς στην παράγραφο 20, ότι «η εκτίμηση της σοβαρότητας θα γίνεται κατά περίπτωση για κάθε είδος παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές συνθήκες της υπόθεσης». Επιπροσθέτως, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 91 ανωτέρω, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 επέφεραν θεμελιώδη αλλαγή στη μεθοδολογία για τον υπολογισμό των προστίμων. Ειδικότερα, καταργήθηκε η κατάταξη των παραβάσεων σε τρεις κατηγορίες («λιγότερο σοβαρή», «σοβαρή» και «πολύ σοβαρή») και θεσπίστηκε κλίμακα από 0 έως 30% προκειμένου να καταστεί δυνατή η ακριβέστερη διαφοροποίηση. Κατά την παράγραφο 19 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το βασικό ποσό του προστίμου πρέπει να «συνδέεται με ορισμένο ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα καθορίζεται σε συνάρτηση με τον βαθμό σοβαρότητας της παράβασης». Κατά γενικό κανόνα, «το ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη θα μπορεί να ανέλθει έως το 30% της αξίας των πωλήσεων» (παράγραφος 21 των κατευθυντήριων γραμμών).
- 140 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να ασκεί την ευχέρεια εκτιμήσεως που έχει στη διάθεσή της στον τομέα επιβολής προστίμων και, να καθορίζει το ακριβές ποσοστό μεταξύ του 0 και 30%, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως. Ειδικότερα, η παράγραφος 22 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προβλέπει ότι, «[γ]ια να αποφασιστεί εάν το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα λαμβάνεται υπόψη σε μια συγκεκριμένη υπόθεση θα πρέπει να είναι χαμηλά ή υψηλά στην κλίμακα αυτή, η Επιτροπή θα συνεκτιμά διάφορους παράγοντες, όπως το είδος της παράβασης, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική έκταση της παράβασης και το εάν η παράνομη συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη ή όχι».

- 141 Η εν λόγω δυσχέρεια καθορισμού ακριβούς ποσοστού είναι ως ένα βαθμό μειωμένη στην περίπτωση μυστικών οριζόντιων συμφωνιών καθορισμού των τιμών και κατανομής της αγοράς, στις οποίες, δυνάμει της παραγράφου 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη θα ορίζεται κατά κανόνα «στα υψηλότερα όρια της παραπάνω κλίμακας». Από την παράγραφο αυτή προκύπτει ότι, για τους ιδιαίτερος σοβαρούς περιορισμούς, το ποσοστό πρέπει να είναι τουλάχιστον άνω του 15%.
- 142 Εν προκειμένω, δεν πρέπει συναφώς να ακυρωθεί η Απόφαση για τον λόγο ότι το ποσοστό του 17% καθορίστηκε μόνο βάσει της εγγενούς βαρύτητας της παραβάσεως. Συγκεκριμένα, όταν η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόσει ποσοστό ίσο ή σχεδόν ίσο προς το προβλεπόμενο ελάχιστο ποσοστό για τους ιδιαίτερος σοβαρούς περιορισμούς, δεν είναι αναγκαίο να λάβει υπόψη πρόσθετα στοιχεία ή περιστάσεις. Τούτο θα επιβαλλόταν μόνον αν όφειλε να εφαρμόσει υψηλότερο ποσοστό. Συναφώς, η προσφεύγουσα ασφαλώς δεν υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει υψηλότερο ποσοστό και η Επιτροπή δεν ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να αυξήσει το ποσό του προστίμου.
- 143 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που αντλείται από τον αφηρημένο καθορισμό της βαρύτητας της παραβάσεως.
- 144 Όσον αφορά την αιτίαση περί προσβολής της αρχής της ισότητας, αρκεί να σημειωθεί ότι η Allied Arthur Pierre έτυχε μειώσεως του προστίμου, κατ' εφαρμογήν της ανακοινώσεως περί συνεργασίας του 2002, λόγω της συνεργασίας της με την Επιτροπή. Όσον αφορά την Interdean, το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει γιατί μειώθηκε το πρόστιμο της εταιρείας αυτής και όχι της προσφεύγουσας, στο πλαίσιο του τετάρτου επικουρικού λόγου ακυρώσεως (σκέψεις 170 επ. κατωτέρω). Τέλος, το επιχείρημα ότι η Επιτροπή περιέλαβε, μόνο στην περίπτωση της προσφεύγουσας, στον υπολογισμό του προστίμου τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε από δραστηριότητες οι οποίες δεν είχαν καμία σχέση με την παράβαση αμφισβητείται από την Επιτροπή ως ουσία αβάσιμο. Συναφώς, από την Απόφαση προκύπτει ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας και, συνεπώς, η δραστηριότητά της πλην των διεθνών μετακομίσεων στο Βέλγιο ελήφθη υπόψη μόνο για τον υπολογισμό του ορίου του 10%. Συνεπώς πρέπει να απορριφθεί και η συγκεκριμένη αιτίαση.

3. Επί των ελαφρυντικών περιστάσεων

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 145 Η προσφεύγουσα επικαλείται τρεις ελαφρυντικές περιστάσεις.
- 146 Πρώτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι το γεγονός ότι έλαβε χωρίς καμία καθυστέρηση τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί προς τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού μπορεί να θεωρηθεί ως ελαφρυντική περίπτωση.
- 147 Δεύτερον, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι ΠΔ υποβάλλονταν διότι ανταποκρίνονταν σε αίτημα της αγοράς. Η Επιτροπή δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι της ήταν και παρέμεινε για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα εντελώς άγνωστη μια τόσο διαδεδομένη στις υπηρεσίες της πρακτική. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε, συνεπώς, να δημιουργήσει και να ενισχύσει την πεποίθηση ότι η πρακτική δεν ήταν παράνομη, διότι οι εν λόγω ΠΔ ζητούνταν από υπαλλήλους δημοσίων υπηρεσιών.
- 148 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν αμφισβήτησε ποτέ την ουσιαστική βασιμότητα των παραβάσεων.
- 149 Η Επιτροπή αντικρούει τα επιχειρήματα αυτά.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 150 Στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, καθώς και στο πλαίσιο του πρώτου και του δεύτερου σκέλους του δεύτερου κυρίου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επικαλείται τρεις ελαφρυντικές περιστάσεις.

Παύση της παραβατικής πρακτικής

- 151 Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας παύση της παραβατικής πρακτικής, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τούτο δεν συνιστά ελαφρυντική περίπτωση που να δικαιολογεί μείωση του προστίμου.
- 152 Συγκεκριμένα, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, η παράγραφος 29, πρώτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προβλέπει ότι, καίτοι το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να μειωθεί όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι έπαυσε την παράβαση αμέσως μετά την πρώτη παρέμβαση της Επιτροπής, τούτο «δεν θα εφαρμόζεται στις μυστικές συμφωνίες ή πρακτικές (ιδίως στην περίπτωση καρτέλ)». Επιπροσθέτως, το όφελος από την εν λόγω ελαφρυντική περίπτωση περιορίζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση παύει μετά την πρώτη παρέμβαση της Επιτροπής. Ωστόσο, η προσφεύγουσα μετείχε στην παράβαση έως τις 8 Σεπτεμβρίου 2003, ενώ οι έρευνες διεξήχθησαν μετά την εν λόγω ημερομηνία και συγκεκριμένα στις 16 Σεπτεμβρίου 2003.

Πεποίθηση περί νομιμότητας της παραβατικής πρακτικής

- 153 Κατά την παράγραφο 29, τελευταία περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, «[τ]ο βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να μειωθεί [...] όταν η αντανταγωνιστική συμπεριφορά επετράπη ή ενθαρρύνθηκε από τις δημόσιες αρχές ή με νομοθετικά μέτρα».
- 154 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή γνώριζε την παραβατική πρακτική και την ανεχόταν επί σειρά ετών της δημιούργησε την εύλογη, αν και εσφαλμένη, πεποίθηση περί νομιμότητας της εν λόγω πρακτικής. Εξάλλου, με την πρακτική αυτή απλώς ανταποκρινόταν σε αίτημα της αγοράς.

- 155 Συναφώς, ορθώς η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το πρόσωπο που είναι σε επικοινωνία με τον προμηθευτή, για παράδειγμα ο υπάλληλος της Επιτροπής, δεν είναι ο πραγματικός πελάτης των εταιρειών μετακομίσεων. Με την αιτιολογική σκέψη 264 της Αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι εναπόκειται στην επιχείρηση ή στον δημόσιο οργανισμό που καταβάλλει τις δαπάνες μετακομίσεως να επιλέξει μια εταιρεία μετακομίσεων. Γι' αυτόν ακριβώς τον σκοπό της διασφάλισης επιλογής, πολλές επιχειρήσεις και δημόσιοι οργανισμοί απαιτούν την υποβολή περισσότερων από μία προσφορών. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα κατά τα οποία οι ΠΔ συντάσσονταν διότι ανταποκρίνονταν σε αίτημα της αγοράς ή υποβάλλονταν μόνον αφότου ο πελάτης είχε κάνει την επιλογή του.
- 156 Το γεγονός ότι υπάλληλοι θεσμικού οργάνου ζήτησαν ΠΔ δεν μπορεί, συνεπώς, να προβληθεί από την προσφεύγουσα, η οποία όφειλε να γνωρίζει ότι τέτοιου είδους αιτήματα δεν μπορούν να υποβληθούν στο όνομα ή κατ' εντολή θεσμικών οργάνων, διότι είναι προδήλως αντίθετα προς τα οικονομικά συμφέροντά τους. Συγκεκριμένα, η απαίτηση προσκομίσεως τριών προσφορών αποσκοπούσε ακριβώς να διασφαλίσει την ύπαρξη ενός κατ' ελάχιστον επιπέδου ανταγωνισμού και να αποτρέψει την εκ μέρους μιας και μόνον επιχειρήσεως μετακομίσεων δυνατότητα μονομερούς καθορισμού της τιμής μιας μετακομίσεως.
- 157 Επιπροσθέτως, ακόμη και αν μπορούσαν να καταλογισθούν στο ίδιο το θεσμικό όργανο πραγματικά περιστατικά που γνωρίζει πρόσωπο το οποίο εργάζεται για την Επιτροπή, πρέπει να σημειωθεί ότι μόνον η γνώση της αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφοράς δεν συνεπάγεται ότι η εν λόγω συμπεριφορά «επετράπη ή ενθαρρύνθηκε» σιωπηρώς από την Επιτροπή, κατά την έννοια της παραγράφου 29, τελευταία περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006. Τυχόν αδράνεια δεν μπορεί, κατ' ουσία, να εξομοιωθεί με θετική ενέργεια όπως η έγκριση ή η ενθάρρυνση.
- 158 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η προβαλλόμενη αδράνεια της Επιτροπής της δημιούργησε όντως την πεποίθηση περί νομιμότητας της πρακτικής ή της προκάλεσε σχετική σύγχυση. Συγκεκριμένα, είναι γνωστοί οι οικονομικοί λόγοι που υπαγορεύουν την υποχρέωση του υπαλλήλου να προσκομίσει περισσότερες από μία προσφορές. Δεν πρόκειται για μια αμιγώς τυπική προϋπόθεση, αλλά για τον τρόπο

προσδιορισμού της πλέον συμφέρουσας προσφοράς. Κατά συνέπεια, η παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού είναι, εν προκειμένω, τόσο κατάφωρη, ιδίως όσον αφορά τις ΠΔ, ώστε ένας επιμελής επιχειρηματίας δεν μπορεί να προβάλλει ότι είχε εύλογη πεποίθηση περί της νομιμότητας της εν λόγω πρακτικής.

- 159 Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας αφορούν μόνον τις ΠΔ. Όμως, η πρακτική των ΠΔ είναι μόνον ένα εκ των τριών στοιχείων που συνθέτουν μια σύνθετη, ενιαία και διαρκή παράβαση, περιλαμβάνουσα τόσο μια γραπτή συμφωνία περί τιμών όσο και μια συμφωνία περί καταβολής προμηθειών.

Μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών

- 160 Αντιθέτως προς την ανακοίνωση της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ C 207, σ. 4), η ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2002 δεν προβλέπει μείωση του προστίμου σε περίπτωση μη αμφισβήτησεως της ουσιαστικής βασιμότητας των πραγματικών περιστατικών. Λόγω της συνεργασίας της Allied Arthur Pierre, η Επιτροπή είχε ήδη στην κατοχή της αποδεικτικά στοιχεία που της παρείχαν τη δυνατότητα να αποδείξει την παράβαση και η εκ μέρους της προσφεύγουσας μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών δεν είχε καμία πρόσθετη αξία. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι δεν συνέτρεχε λόγος να μειώσει το πρόστιμο της προσφεύγουσας λόγω της συνεργασίας της.

- 161 Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως.

4. Επί των εξαιρετικών περιστάσεων

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

- 162 Στο πλαίσιο των επικουρικών λόγων ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει, όπως και με το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως και το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως, την αδυναμία της πληρωμής.
- 163 Η Επιτροπή παραπέμπει στις παρατηρήσεις που υπέβαλε στο πλαίσιο του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

- 164 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο εξετάσεως του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο λαμβάνει, επίσης, υπόψη τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν με το τρίτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως και το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως. Η προσφεύγουσα προβάλλει, συνεπώς, κατ' ουσίαν την εκ μέρους της αδυναμία πληρωμής του προστίμου και προσάπτει στην Επιτροπή ότι της επεφύλαξε άνιση μεταχείριση σε σύγκριση με την Interdean.
- 165 Όσον αφορά, πρώτον, την προβαλλόμενη αδυναμία πληρωμής της προσφεύγουσας, πρέπει να επισημανθεί ότι, προκειμένου να τύχει της εξαιρετικής μειώσεως του προστίμου λόγω οικονομικών δυσχερειών βάσει της παραγράφου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 πρέπει, πλην της υποβολής σχετικού αιτήματος, να συντρέχουν σωρευτικώς δύο προϋποθέσεις και συγκεκριμένα, πρώτον, η ανυπέρβλητη δυσχέρεια καταβολής του προστίμου και, δεύτερον, η ύπαρξη ενός «συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου».

- 166 Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, η Επιτροπή περιορίστηκε να επισημάνει, με την αιτιολογική σκέψη 632 της Αποφάσεως, ότι «[δ]εδομένου ότι το πρόστιμο [...] αντιστοιχεί μόνο στο 3,76% του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχειρήσεως το έτος 2006, το πρόστιμο αυτό δεν μπορεί να θέσει ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα [της προσφεύγουσας]». Γι' αυτό η Επιτροπή συμπέρανε ότι δεν συνέτρεχε η πρώτη προϋπόθεση.
- 167 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω εκτίμηση είναι αφηρημένη και ουδόλως λαμβάνει υπόψη τη συγκεκριμένη κατάσταση στην οποία βρισκόταν η προσφεύγουσα. Ο απλός υπολογισμός του ποσοστού στο οποίο αντιστοιχεί το πρόστιμο σε σχέση με τον συνολικό κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως δεν αρκεί από μόνος του για να στηρίξει το συμπέρασμα ότι το πρόστιμο αυτό δεν μπορεί να θέσει ανεπανόρθωτα σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητά της. Συγκεκριμένα, αν ίσχυε κάτι τέτοιο, θα ήταν δυνατή η αναγραφή συγκεκριμένων ορίων για την εφαρμογή της παραγράφου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006. Ως εκ τούτου, η αιτιολογική σκέψη 632 της Αποφάσεως δεν μπορεί να στηρίξει την απόρριψη του αιτήματος της Ziegler.
- 168 Όσον αφορά τη συνδρομή της δεύτερης προϋποθέσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 651 και 655 της Αποφάσεως, ότι το κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο της συγκεκριμένης υποθέσεως δεν ήταν συγκεκριμένο κατά την έννοια της παραγράφου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και ότι, συνεπώς, έπρεπε να απορριφθούν όλα τα αιτήματα που αποσκοπούσαν σε μείωση του προστίμου βάσει της εν λόγω διατάξεως. Καθόσον η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τη διαπίστωση περί μη συνδρομής της εν λόγω δεύτερης προϋποθέσεως, η Επιτροπή απέρριψε βασίμως τα επιχειρήματά της που αποσκοπούσαν σε μείωση του προστίμου λόγω οικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσχερειών της.
- 169 Το γεγονός ότι η αιτιολογία αυτή περιέχεται στο τμήμα της Αποφάσεως που αφορά την εκτίμηση της καταστάσεως της Interdean και όχι της Ziegler δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα αυτό. Συγκεκριμένα, από το γράμμα των αιτιολογικών σκέψεων 651 και 655 της Αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η εν λόγω διαπίστωση ισχύει και για την προσφεύγουσα.

- 170 Όσον αφορά, δεύτερον, την προβαλλόμενη προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε σχέση με την Interdean, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα της Interdean βάσει της παραγράφου 35 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 για τον ίδιο λόγο που προέβαλε έναντι της προσφεύγουσας, δηλαδή τη μη συνδρομή ενός «συγκεκριμένου κοινωνικού και οικονομικού πλαισίου» (βλ. αιτιολογική σκέψη 655 της Αποφάσεως). Συναφώς, δεν υφίσταται, συνεπώς, καμία διαφορετική μεταχείριση.
- 171 Είναι αληθές ότι η Επιτροπή μείωσε, εντούτοις, το πρόστιμο της Interdean κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 37 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006. Από την Απόφαση προκύπτει, ωστόσο, ότι η κατάσταση στην οποία βρισκόταν η Interdean δεν είναι συγκρίσιμη με την κατάσταση της προσφεύγουσας. Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι το πρόστιμο της προσφεύγουσας είναι κατά πολύ κατώτερο του ορίου του 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της, ενώ το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Interdean υπερέβαινε, πριν από τη μείωσή του, κατά πολύ το όριο αυτό.
- 172 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η κατάστασή της χειροτέρευσε μετά την έκδοση της Αποφάσεως. Εντούτοις, όπως αναγνώρισε εξάλλου ρητώς η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, γεγονότα μεταγενέστερα της εκδόσεως της Αποφάσεως δεν μπορούν να επηρεάσουν τη νομιμότητά της. Κατά συνέπεια πρέπει να απορριφθεί ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως.
- 173 Ως εκ τούτου, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 174 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

- 2) **Καταδικάζει τη Ziegler SA στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.**

Παπασάββας

Wahl

Dittrich

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουνίου 2011.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό	II - 3515
Α — Αντικείμενο της διαφοράς	II - 3515
Β — Προσφεύγουσα	II - 3516
Γ — Διοικητική διαδικασία	II - 3517
Δ — Απόφαση	II - 3518
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 3522
Σκεπτικό	II - 3524
Α — Λόγοι που σκοπούν στην ακύρωση της Απόφασεως	II - 3524
1. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ	II - 3524
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3524
β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3527
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 3528
Επί του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών ..	II - 3530
— Επί του διασυνοριακού χαρακτήρα	II - 3531
— Επί του ορίου των 40 εκατομμυρίων ευρώ	II - 3532
— Επί του ορίου του 5 %	II - 3534
	II - 3565

2.	Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ	II - 3537
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3537
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3538
3.	Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησεως	II - 3539
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3539
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3540
4.	Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας	II - 3544
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3545
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3545
5.	Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας	II - 3547
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3547
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3548
B —	Λόγοι που σκοπούν στην κατάργηση ή μείωση του προστίμου	II - 3552
1.	Επί του αισθητού επηρεασμού του εμπορίου και του ανταγωνισμού	II - 3552
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3552
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3552
2.	Επί της βαρύτητας	II - 3553
	α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3553
	β) Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3554
3.	Επί των ελαφρυντικών περιστάσεων	II - 3557

α)	Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3557
β)	Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3557
	Παύση της παραβατικής πρακτικής	II - 3558
	Πεποίθηση περί νομιμότητας της παραβατικής πρακτικής	II - 3558
	Μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών	II - 3560
4.	Επί των εξαιρετικών περιστάσεων	II - 3561
α)	Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 3561
β)	Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου	II - 3561
	Επί των δικαστικών εξόδων	II - 3563